

BEOGRADSKA BERZA
BELGRADE STOCK EXCHANGE

Izvod iz utvrđenog predloga Skupštini Berze:

Godišnji izveštaj o poslovanju u 2008.godini

UVOD

Ovaj Izveštaj Berze možemo započeti dobro poznatim postulatom da je berza ogledalo ekonomije. Kako se ukupna ekonomija ne može odvojiti od politike, sledi i zaključak da je stanje na Beogradskoj berzi, u ovoj kao i prethodnih godina, posledica ekonomsko-političkih prilika u Srbiji. Globalizacija i problemi svetske finansijske krize takođe čine okvir u kome treba posmatrati ponuđeni Izveštaj.

Poslovi iz domena nadležnosti Berze ni prethodne godine se nisu odvijali u okvirima strategije razvoja tržišta kapitala Srbije, s obzirom da takva strategija još uvek nije utvrđena, te se razvoj tržišta kapitala odvija prema savesti i entuzijazmu pojedinačnih institucija i njihovih zaposlenih. Nije neskromno ovom prilikom istaći posvećenost Beogradske berze, njene uprave i zaposlenih, uspešnom razvoju i izgradnji renomirane i prepoznatljive institucije i van okvira Srbije. I pored otežanih uslova poslovanja koji su prethodne godine činili opšti ambijent poslovanja, uverenje da Beogradska berza treba da predstavlja uglednu instituciju regionalnog značaja bilo je ključni podsticaj naporima za izvršenje zadatah planova u sferi pravnih i tehničko-tehnoloških postavki. Modernizacija, postavljanje savremenih, standardnih i bezbednih uslova poslovanja koji unapređuju oblasti zaštite investitora, korporativnog upravljanja, transparentnosti u otkrivanja fer cene, kao i diseminacije informacija krajnjim klijentima, predstavljali su osnov planiranih, ali i realizovanih zadatah Berze. U tom pogledu uspešno je završena implementacija sistema BELEFIX i započeta druga faza njegovog razvoja, izvršene su odgovarajuće promene normativnog regulisanja procedura i pravila poslovanja Berze, kao i aktivnosti na promociji Berze i kompanija čijim se akcijama trguje na berzanskom tržištu. Finansijski plan Beogradske berze nije ostvaren u zadatim veličinama, pre svega zbog opštih uslova poslovanja.

Radi definisanja ukupnog prošlogodišnjeg ambijenta poslovanja, navodimo nekoliko najznačajnijih događaja koji su karakterisali svetsku i domaću ekonomsko-političku scenu:

- Kriza svetskog finansijskog sistema koja se razvila u ekonomsku recesiju i zahvatila sve oblasti života, počev od pada BDP, povećanja budžetskog deficita, porasta nezaposlenosti, poskupljenja zaduživanja, pada investicionih aktivnosti, ali i straha od budućnosti, s obzirom da se predviđanja stručnjaka o trajanju krize protežu i na 2010. godinu;
- Propast giganata u finansijskoj sferi;
- Pad privredne aktivnosti, najpre u automobilskoj industriji, a potom i drugim sektorima, izazavana opštim padom potrošnje;
- Intervencije država u privatnom sektoru (što kod nekih razvijenih zemalja dobija karakteristike nacionalizacije), koje menjaju široko prihvaćen koncept stroge odvojenosti države i poslovanja kompanija, dovodeći u pitanje postojeći koncept slobodnog tržišta, a može značiti i nagoveštaj promena sistemskog karaktera;
- Pooštavanje propisa koji regulišu poslovanje u finansijskom sektoru;
- Pad poverenja u međunarodno pravo, započeto oduzimanjem teritorije Kosova i Metohije od suvereno priznate države;
- Najpre predsednički, a potom i izbori na svim nivoima, praćeni višemesečnim pregovorima o formiranju vlade;
- Pogoršanje investicionog rejtinga zemlje;
- Česte oscilacije kursa domaće valute u poslednjem godišnjem kvartalu;
- Odlaganje privatizacije javnih preduzeća inicijalnom javnom ponudom.

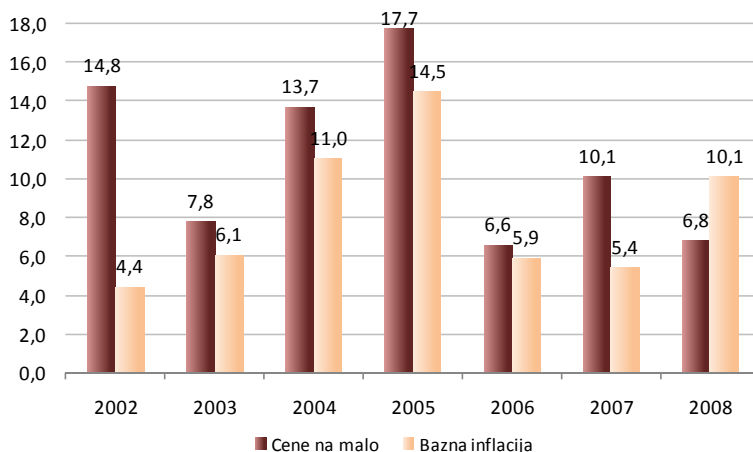
Makroekonomski podaci:

Vrednost dinara u odnosu na Euro

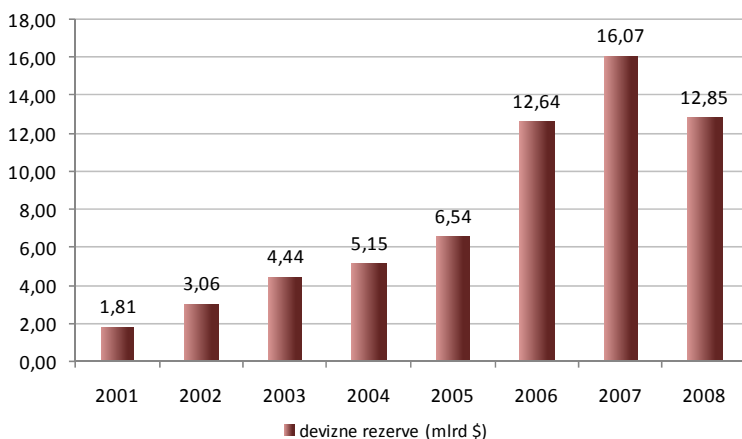
izvor:NBS

Godišnje stope inflacije

izvor:NBS I MFIN

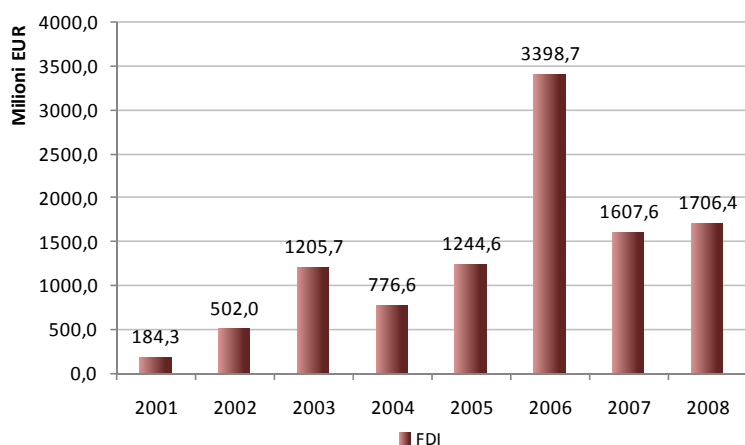
Devizne rezerve

izvor:NBS

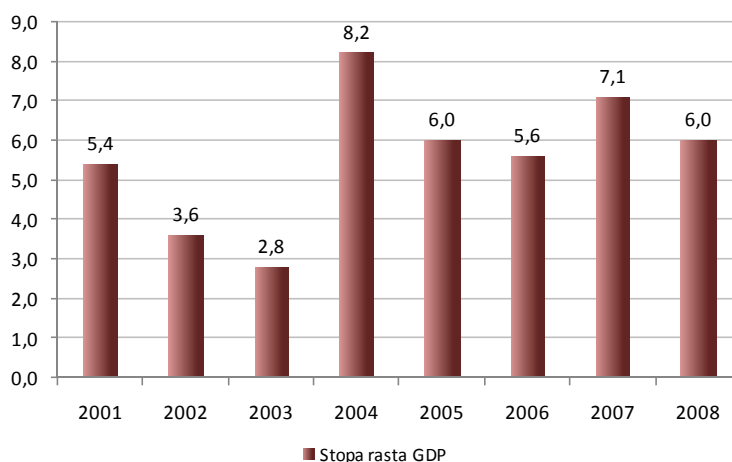
U 2008. godini, svetska ekonomska kretanja su u velikoj meri uticala na kretanje domaće ekonomije, a efekti krize su se pojačavali od početka godine snažeći formirane trendove. Na makroekonomskom nivou u Srbiji je došlo do usporavanja rasta privrednih aktivnosti i realnih zarada, uz istovremeni rast spoljnotrgovinskog i fiskalnog deficita. Osnovne makroekonomske neravnoteže u 2008. ogledaju se u visokom fiskalnom deficitu (2,0% BDP), visokom deficitu tekućeg računa (18,3% BDP), visokoj inflaciji i visokoj stopi nezaposlenosti (18,6%) upozoravajući na mogućnost duboke ekonomske i platnobilansne krize u zemlji. Deficit tekućeg računa nije mogao biti kompenzovan suficitom ostvarenim u finansijskim i kapitalnim transakcijama što je rezultiralo smanjenjem deviznih rezervi centralne banke, čiji je nivo pao na 12,85 milijardi dolara, što je za 3,22 milijarde dolara niži nivo u odnosu na 2007. godinu. Kurs dinara prema evru je uprkos restriktivnoj monetarnoj politici Narodne banke, u drugoj polovini godine zabeležio snažan pad. Posledjeg dana 2009. godine srednji kurs je iznosio 88,60 dinara za evro, što je pad od 11,8 procenata na godišnjem nivou. Dodatni pritisak na kurs dinara prouzrokovan je i bržim rastom uvoza od izvoza u 2008. godini u kojoj je spoljnotrgovinski deficit za prvih 11 meseci iznosio 7,5 milijardi evra.

Direktne strane investicije

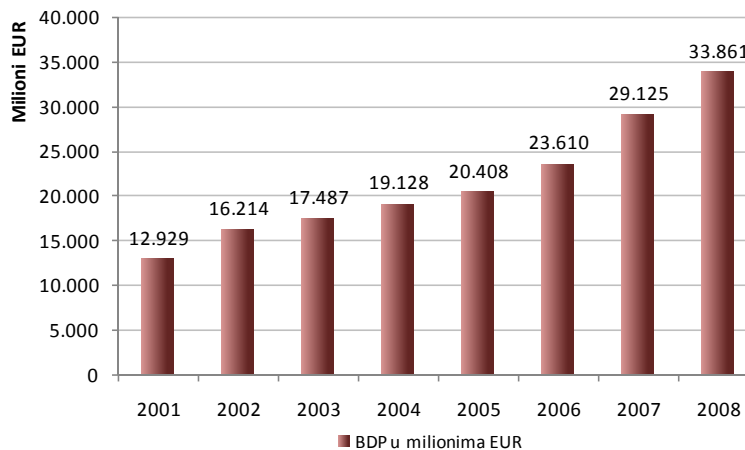
izvor: MFIN

Stopa rasta GDP

izvor: MFIN Republike Srbije

GDP

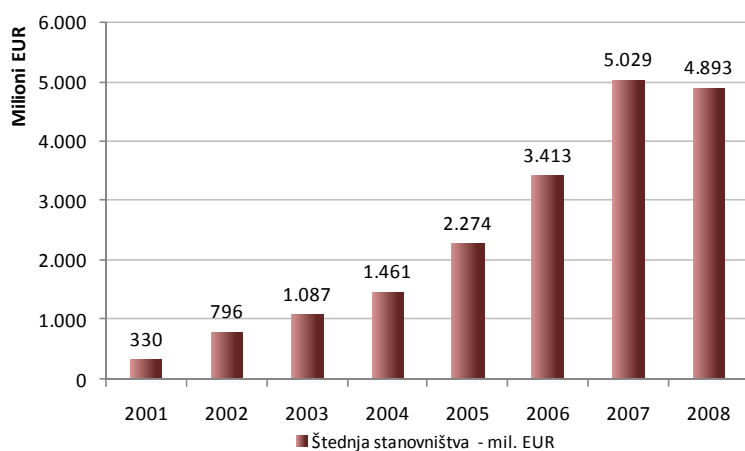
izvor: MFIN Republike Srbije

Usporavanje privrednih aktivnosti uz pad cena sirovina, pre svega cena nafte na svetskom tržištu, kao i cena poljoprivrednih proizvoda, dovelo je do usporavanja inflacije i cena na malo u drugoj polovini 2008. godine, pa je bazna inflacija dostigla nivo od 10,1% uz rast cena na malo od 6,8%.

Tokom 2008. godine u uslovima globalne finansijske krize u Srbiji je došlo do smanjenja domaće tražnje kroz smanjenje javne i privatne potrošnje koja je prouzrokovana smanjenjem rasta zarada i dostupnosti kredita. Po podacima Ministarstva finansija direktne strane investicije u 2008. godini su bile nešto više nego u prethodnoj godini, ali je nivo od 1,7 milijardi evra dvostruko niži od rekordne 2006. godine. Pogoršanje likvidnosti i poskupljenje kredita dovelo je usporavanja rasta usluga finansijskog sektora, a rast nesigurnosti kod stanovništva je kao posledicu imao smanjenje štednje u bankama. Na sprečavanje efekata nepoverenja u bankarski sistem i štednju reagovalo se usvajanjem izmena i dopuna Zakona o osiguranju depozita, u kojem se država obavezala na garantovanje depozita do nivoa od 50.000 evra.

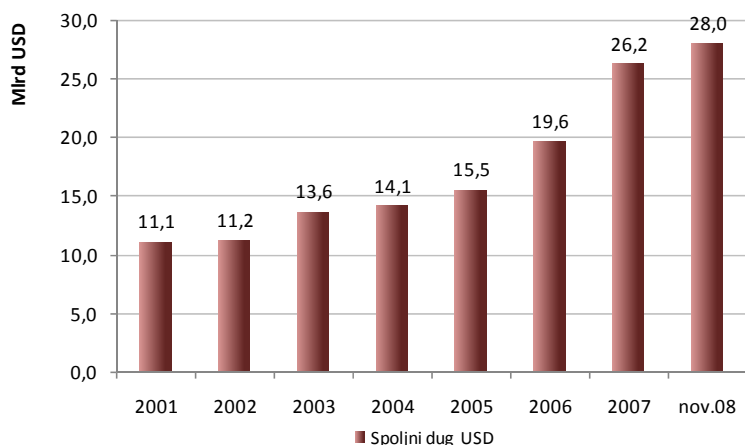
Stopa rasta BDP u 2008. iznosi oko 6 procenata, što je smanjenje rasta u odnosu na prethodnu godinu za više od jednog procenta, međutim imajući u vidu globalne okolnosti i procene tokom godine, rast je zadržan na prilično visokom nivou.

Devizna štednja

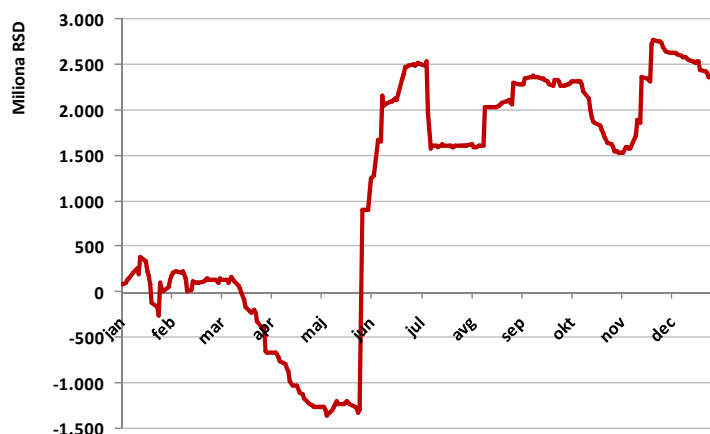
izvor: MFIN Republike Srbije

Spoljni dug Srbije

izvor: NBS

Neto priliv stranih investicija kroz BELEX

Vrednosti projekcija rasta BDP za 2009. godinu variraju, ali su procene saglasne da će efekti recesije u svetu dovesti do značajnijih posledica i u razvoju domaće privrede, te je rast u 2009. godini projektovan na optimističnom nivou od oko 3 procenta.

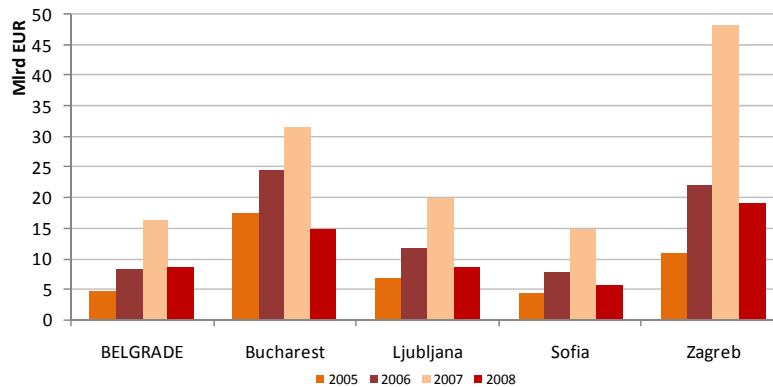
Na dostizanje projektovanih stopa rasta u značajnoj meri uticaće činjenica da će sektor nerazmenljivih dobara, uključujući finansijske usluge i trgovinu, koji je prethodnih godina bio glavni generator rasta BDP, u 2009. oštro usporiti rast.

Proteklu godinu je obeležio i nastavak rasta spoljnog duga Srbije, koji zaključno sa novembrom mesecom iznosi 28 milijardi dolara. Rast je u daleko većoj meri zabeležen u segmentu privatnog duga, kao posledica dugoročnog zaduživanja domaćih preduzeća i banaka u inostranstvu.

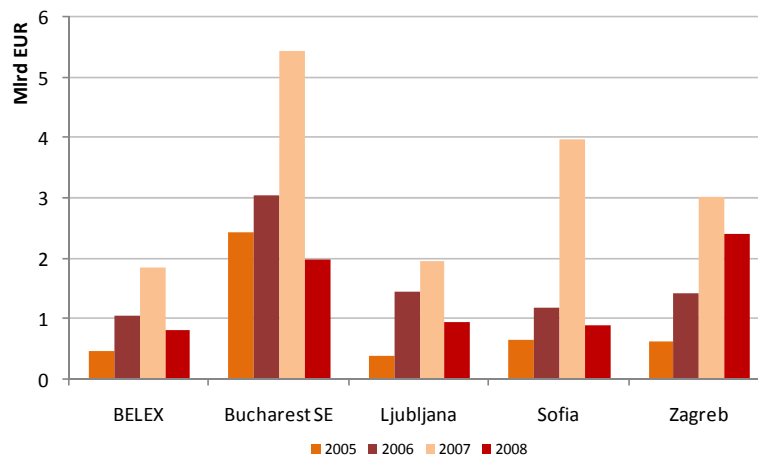
Tokom prethodne godine značajnija vest je bila novi „stand-by“ aranžman sa MMF radi očuvanja makroekonomske i finansijske stabilnosti u zemlji. Ovaj aranžman je pozitivan signal za strane kreditore i investitore da ulažu u Srbiju, a osim toga zahteva zaokret u fiskalnoj politici u pravcu smanjenja prekomerne potrošnje na svim nivoima. Aranžman omogućuje MMF da nadgleda sprovođenje ekonomske politike i strukturalnih reformi u Srbiji, osigurava deviznu likvidnost Srbije i smanji finansijski rizik.

Regionalni položaj Berze

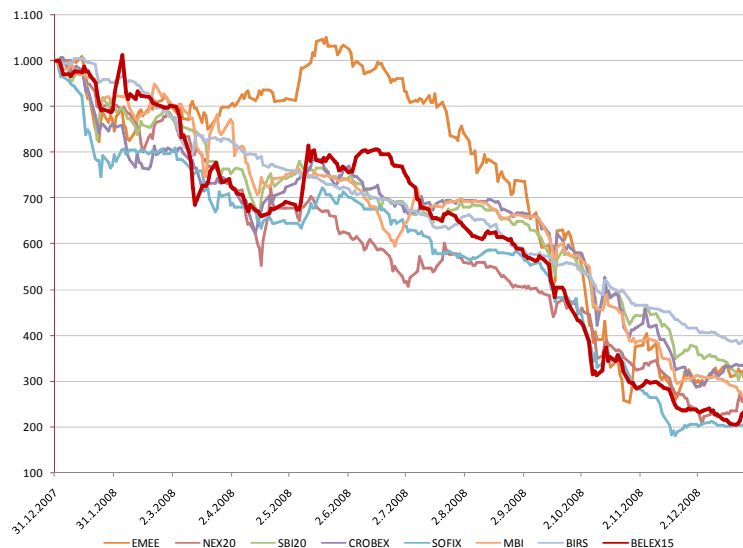
Tržišna kapitalizacija

Promet akcijama po godinama

Indeksi juoistočne Evrope

Tržišta kapitala na Balkanu su u 2008. godini doživela najznačajniji negativni trend od početka tranzicije, odnosno uspostavljanja berzanskog mehanizma utvrđivanja cena finansijske aktive.

Razmere pada berzanskih indeksa se mogu bolje sagledati ukoliko se u posmatranje uključe performanse svih svetskih berzanskih indeksa, jer su i u tako široko posmatranom skupu indeksa, među deset indeksa sa najvećim padom, pet sa balkanskih tržišta kapitala. Ipak, ne treba prevideti i činjenicu da je region jugoistočne evrope u prethodnim godinama ostvarivao izuzetno visoke prinose, a da su prvom kvartalu 2007. komparativno ostvareni najveći procenti rasta na svetu. Vrtoglav rast atraktivnosti regionalnih tržišta u tom periodu za posledicu je imao jednako intenzivan silazni trend u kriznoj 2008. godini.

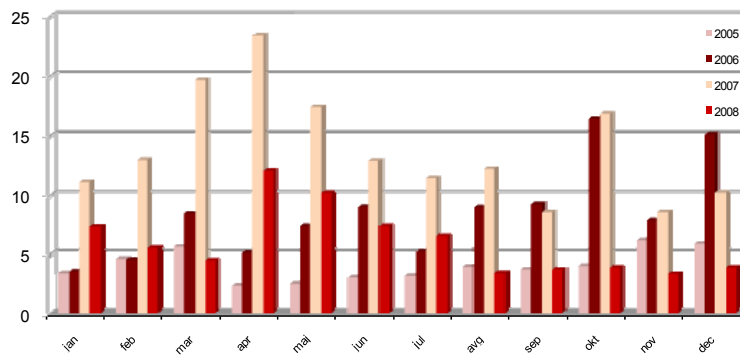
Beogradska berza je tokom prethodne godine učestvovala u „road-show“ aktivnostima koja su u saradnji sa regionalnim berzama održane u junu mesecu u Zagrebu i oktobru mesecu u Beču. Saradnja sa vodećim provajderom indeksa, američkim DJ Stoxx-om, rezultovala je u kreiranju porodice Dow Jones Stoxx Balkan indeksa u čijem izračunavanju učestvuju i akcije kojima se trguje na Beogradskoj berzi.

Unapređenje procesa trgovanja na Beogradskoj berzi je ostvareno implementacijom moderno koncipirane trgovačke aplikacija.

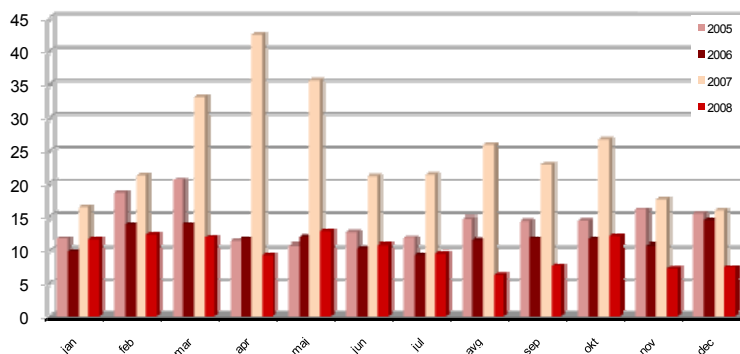
1. POSLOVNE OPERACIJE

1.1. Promet:

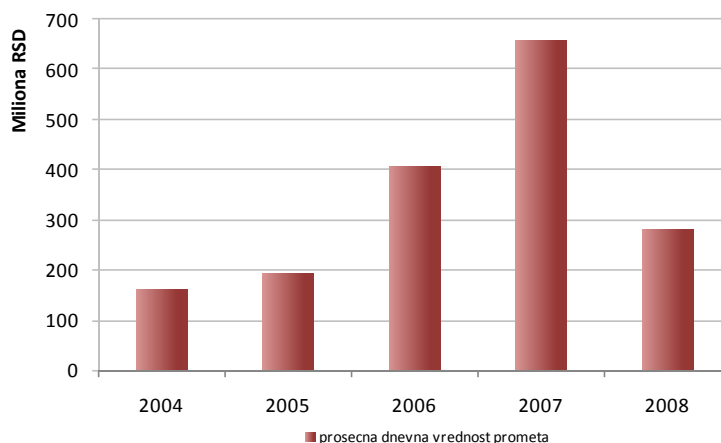
Ukupan promet po mesecima

Ukupan broj transakcija po mesecima

Prosečna dnevna vrednost prometa

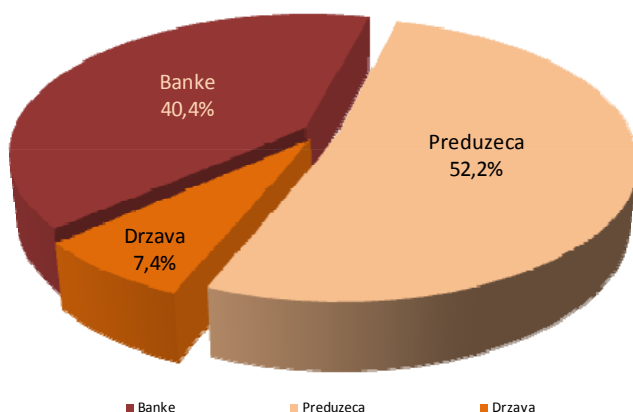
Na Beogradskoj berzi je u 2008. godini ukupno ostvaren promet u vrednosti od 71,8 milijardi dinara, odnosno nešto više od 882 miliona evra, što predstavlja smanjenje prometa od 56,4% u odnosu na prethodnu godinu. Kao i prethodnih godina, trgovalo se akcijama preduzeća i obveznicama Republike Srbije, uz dominantno učešće prometa akcijama.

Pad likvidnosti u trgovanju na ilustruje i ukupan broj ostvarenih transakcija u trgovanju, koje su na najnižem nivou od kako je na Beogradskoj berzi uvedeno elektronsko trgovanje. Ukupan broj realizovanih transakcija tokom 2008. godine je iznosio 119.001, što je pad od preko 60%, ili čak 182 hiljade transakcija manje nego rekordne 2007. godine.

Ukoliko se posmatra kretanje mesečnih vrednosti prometa i broja transakcija, može se zaključiti da se produbljivanje svetske finansijske krize na domaćem tržištu kapitala projektovalo kroz smanjenje zainteresovanosti za trgovanje, jer je upravo u drugoj polovini 2008. godine došlo do značajnijeg smanjenja obima prometa i transakcija. Najniži ukupan mesečni promet u poslednje tri godine, od 3,35 milijardi dinara, ostvaren je u novembru mesecu, dok je ukupan broj transakcija iz avgusta meseca (6.392) najniži još od januara meseca 2004. godine.

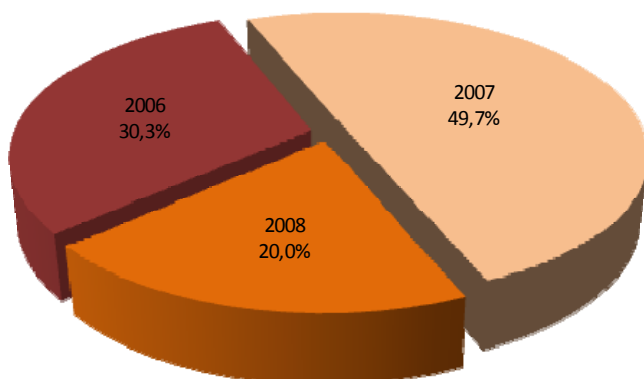
U 2008. godini prosečan ukupni dnevni promet je iznosio nešto manje od 283 miliona dinara, što je pad od 57% u odnosu na 2007. godinu.

Struktura prometa prema izdavaocima

Struktura ukupnog prometa u 2008. godini, posmatrana sa aspekta izdavalaca vrlo je slicna strukturi iz 2007. godine. Učešće preduzeća u odnosu na prethodnu godinu opalo je za manje od jednog procentnog poena na nivo od 52,2%. Akcije iz bankarskog sektora su povećale svoje učešće na 40,4% dok je istovremno najznačajniji pad učešća ostvaren u hartijama od vrednosti čiji je izdavalac država, odnosno Obveznicama Republike Srbije. U 2008. godini obveznice su učestvovala sa 7,4% u ukupnom prometu, što je pad od 3,7 procentnih poena u odnosu na prethodnu godinu.

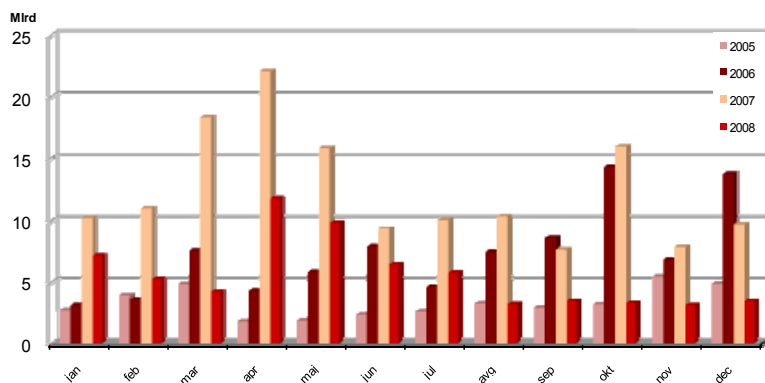
Struktura prometa u poslednie 3 godine

Posmatrajući ukupan promet ostvaren na Berzi u prethodne tri godine može se primetiti zaista dominantno ostvarenje u rekordnoj 2007. godini, dok je u godini za nama rezultati slabiji i od 2006. godine, i čine tek jednu petinu trogodišnjeg prometa.

1. 1.1. Akcije:

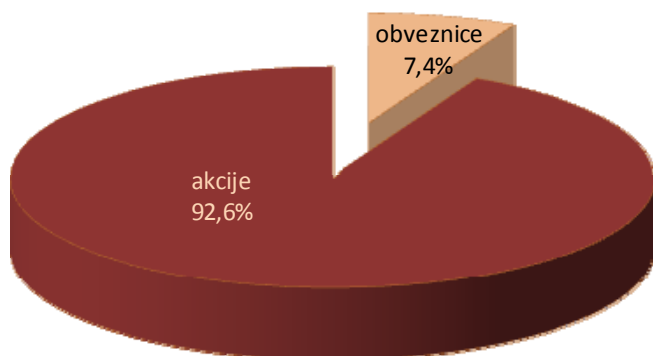
Ukupan promet akcijama po mesecima

Iako je tokom 2008. godine došlo do značajnog smanjenja investicionih aktivnosti, akcije su kao i prethodnih godina imale dominantan udeo u ukupnom prometu na Beogradskoj berzi.

Učešće prometa akcijama je iznosilo 92,6%, što je za gotovo tri procentna poena više u odnosu na prethodnu godinu. Vrednost prometa akcijama je u odnosu na prethodnu godinu smanjena za 55,2% na nivo od 66,5 milijardi dinara, odnosno 816,9 miliona evra.

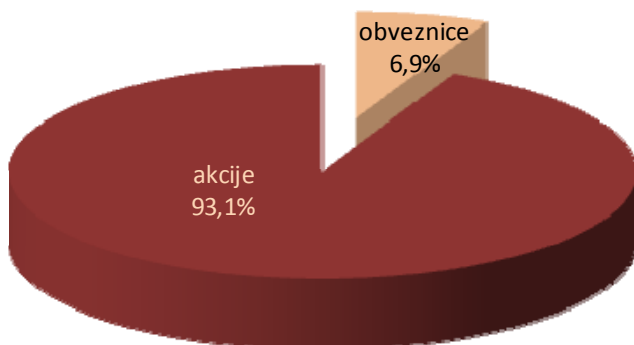
Struktura prometa prema vrsti HoV

Broj transakcija u trgovanju akcijama je iznosio 110.787, što je za oko 174.000 odnosno 61% manji broj transakcija u odnosu na 2007. godinu.

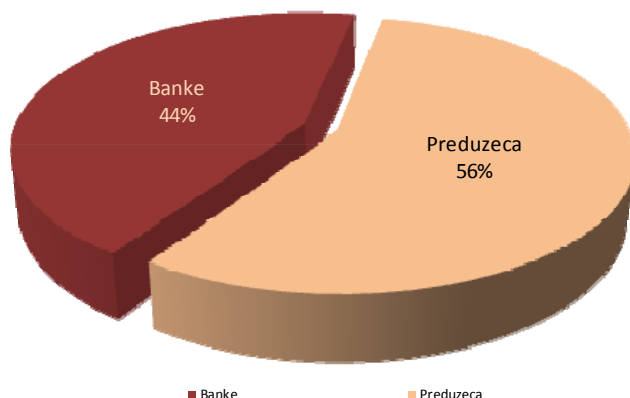
Ako se uporedi odnos realizovanih transakcija u trgovanju akcijama i obveznicama, učešće trgovanja akcijama je čak dominantnije nego u ukupnom prometu i iznosi čak 93%.

Struktura broja transakcija prema vrsti HoV

Posmatrajući mesečne promete, tokom prethodne godine promet u prvoj polovini godine je nadmašio drugu polovinu izdvajajući april mesec sa rekordnim prometom od 11,8 milijardi dinara, dok je najveći broj transakcija zabeležen u maju u iznosu od 12.314 transakcija.

Udeo banaka u ukupnom prometu akcijama

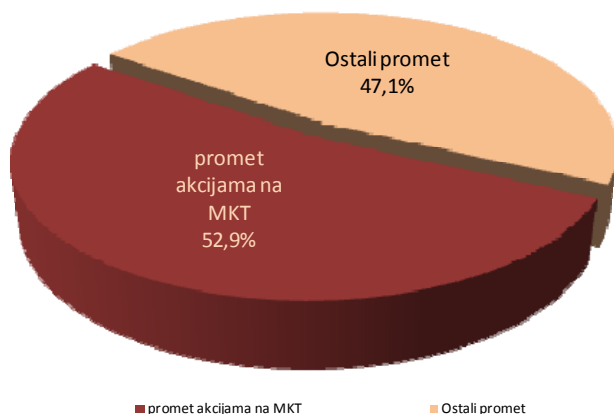

Posmatrajući udeo strukture prometa prema izdavaocima uočava se blago povećanje učešća trgovanja akcijama banka naspram preduzeća, u iznosu od tri procentna poena u odnosu na 2007.

Ipak u apsolutnom iznosu, ukupan promet akcijama banaka je smanjen za više od 37 milijardi dinara, na ukupno 29 milijardi dinara u 2008. godini.

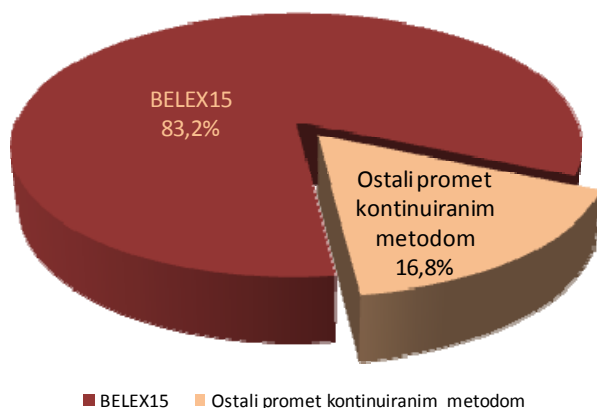
Metod kontinuiranog trgovanja

Odnos prometa MKT i ostalog prometa akcijama

Akcije preduzeća kojima se u 2008. godini trgovalo na segmentu kontinuiranog trgovanja ostvarile su promet od oko 35,2 milijarde dinara, što predstavlja nešto više od 52% ukupnog prometa akcijama. Nakon tri godine konstantnog rasta učešća u ukupnom prometu usled drastične cenovne depresijacije tokom 2008. godine došlo je do smanjenja realtivnog učešća ovog segmenta.

Akcije iz indeksa BELEX15 i ostale akcije na MKT

Zaključno sa 31.12.2008. metodom kontinuiranog trgovanja trgovalo se akcijama 48 izdavalaca, od čega se akcijama tri preduzeća trgovalo na Prime Marketu, jednom akcijom na Standard Marketu, a sa 44 akcije na vanberzanskom tržištu.

Najlikvidnije akcije obuhvaćene indeksom BELEX15 ostvarile su 83% prometa svih akcija kojima se trguje metodom kontinuiranog trgovanja.

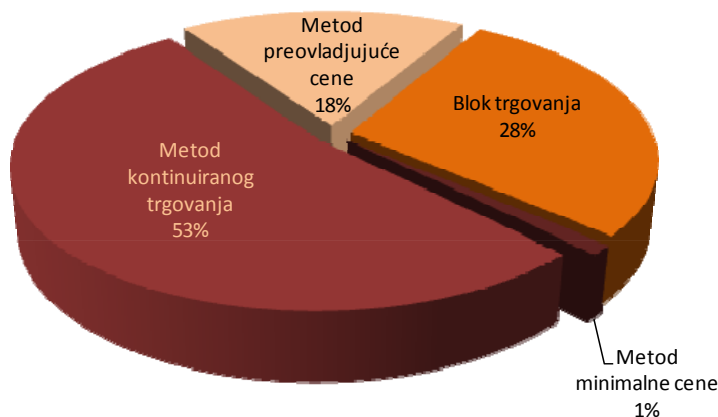

Metod kontinuiranog trgovanja – statistički podaci

br.	Naziv izdavaoca	Simbol	Broj aukcija	Broj trgovanja	Vrednost prometa RSD	Vrednost prometa EUR	Broj transakcija	Broj emitovanih akcija	Poslednja cena	FFC	Tržišna kapitalizacija RSD	Free Float kapitalizacija RSD	Tržišna kapitalizacija EUR	Free Float kapitalizacija EUR
1	Agrobačka a.d., Bačka Topola	AGBC	254	122	148.353.488,00	1.843.321,21	410	80.799	4.752,00	84,34%	383.956.848	323.829.206	4.333.549,82	3.654.916
2	Agrobanka a.d. Beograd	AGBN	254	253	2.235.743.447,00	27.352.038,48	4.126	718.748	4.086,00	79,93%	2.936.804.328	2.347.387.699	33.146.401,60	26.493.919
3	Agrocoop a.d., Novi Sad	AGRC	254	95	10.548.193,00	129.002,65	182	151.099	790,00	42,82%	119.368.210	51.113.468	1.347.255,79	576.895
4	AIK banka a.d. Niš	AIKB	254	254	12.327.960.615,00	151.383.740,18	10.425	7.310.649	2.550,00	79,67%	18.642.154.950	14.852.204.849	210.405.694,63	167.630.217
5	Alfa plam a.d., Vranje	ALFA	254	223	408.544.578,00	4.973.027,56	1.188	174.812	5.158,00	94,68%	901.680.296	853.710.904	10.176.863,65	9.635.455
6	Bambi Banat a.d., Požarevac	BMBI	254	190	201.328.164,00	2.475.307,23	578	420.678	7.373,00	33,92%	3.101.658.894	1.052.082.697	35.007.041,61	11.874.389
7	Banini a.d., Kikinda	BNNI	254	88	768.604.391,00	9.272.979,01	200	53.729	43.198,00	38,97%	2.320.985.342	904.487.988	26.195.927,16	10.208.553
8	Čačanska banka a.d., Čačak	CCNB	254	119	214.159.214,00	2.552.961,93	286	133.456	23.792,00	36,16%	3.175.185.152	1.148.146.951	35.836.899,72	12.958.623
9	Credy banka a.d., Kragujevac	CYBN	254	107	84.122.761,00	1.042.131,56	267	142.655	4.390,00	37,49%	6.265.255.450	234.783.168	7.068.266,16	2.649.893
10	Dijamant a.d., Zrenjanin	DJMN	254	63	26.036.500,00	314.417,01	114	272.485	7.842,00	26,92%	2.136.827.370	575.233.928	24.117.418,20	6.492.409
11	Dunav osiguranje a.d., Beograd	DNOS	254	207	342.993.532,00	4.194.026,57	1.009	259.179	1.760,00	79,47%	456.155.040	362.506.410	5.148.418,64	4.091.448
12	Energomontaža a.d., Beograd	EGMN	254	106	121.271.973,00	1.473.469,95	254	49.877	4.900,00	100,00%	244.397.300	244.397.300	2.758.403,40	2.758.403
13	Energoprojekt holding a.d., Beograd	ENHL	254	254	1.855.748.721,00	22.873.961,42	6.842	9.107.463	554,00	100,00%	5.045.534.502	5.045.534.502	56.946.699,27	56.946.699
14	Fidelinka a.d., Subotica	FIDL	254	147	115.011.825,00	1.412.172,83	399	1.471.298	792,00	36,37%	1.165.268.016	423.807.977	13.151.860,77	4.783.332
15	Galenika Ftofarmacija a.d., Zemun	FITO	254	206	203.220.342,00	2.502.312,52	864	440.000	4.268,00	51,26%	1.877.920.000	962.621.792	21.195.246,10	10.864.683
16	Globos osiguranje a.d., Beograd	GLOS	254	223	125.346.271,00	1.538.387,33	1.252	1.045.929	790,00	28,21%	826.283.910	233.094.691	9.325.898,24	2.630.836
17	Ikarbus a.d., Zemun	IKRB	254	179	560.811.841,00	6.893.648,22	1.581	381.512	3.400,00	41,82%	1.297.140.800	542.464.283	14.640.250,11	6.122.553
18	Imlek a.d., Beograd	IMLK	254	230	668.571.182,00	8.312.421,91	1.360	9.529.610	1.099,00	16,87%	10.473.041.390	1.766.802.082	118.204.550,63	19.941.108
19	Informatika a.d., Beograd	INFM	254	159	239.966.734,00	2.904.853,95	532	128.807	4.275,00	94,74%	550.649.925	521.685.739	6.214.940,29	5.888.034
20	Iritel a.d., Beograd	IRTL	254	48	14.749.139,00	183.396,98	92	145.052	2.179,00	100,00%	316.068.308	316.068.308	3.567.322,13	3.567.322
21	Jubmes banka a.d. Beograd	JMBN	254	189	1.069.003.591,00	13.115.157,75	1.136	154.177	22.733,00	66,27%	3.504.905.741	2.322.701.035	39.558.309,06	26.215.291
22	Komercijalna banka a.d., Beograd	KMBN	254	204	1.023.524.007,00	12.553.950,71	980	870.931	26.000,00	32,40%	22.644.206.000	7.336.722.744	255.575.061,23	82.806.320
23	Lasta a.d., Beograd	LSTA	194	139	31.465.485,00	392.712,00	654	1.530.960	896,00	89,07%	1.371.740.160	1.221.808.961	15.482.219,84	13.790.013
24	Metals banka a.d., Novi Sad	MTBN	246	244	1.658.962.277,00	20.325.683,67	2.586	339.749	5.783,00	84,76%	1.964.768.467	1.665.337.753	22.175.466,04	18.795.925
25	Metalac a.d., Gornji Milanovac	MTLC	254	229	508.092.959,00	6.213.837,93	1.431	1.020.000	1.803,00	87,41%	1.839.060.000	1.607.522.346	20.756.650,60	18.143.388
26	Navip a.d., Zemun	NAVPI	254	111	249.610.813,00	3.127.363,49	621	256.898	1.463,00	77,80%	3.755.841.774	292.404.900	4.241.958,60	3.300.244
27	Napred GP a.d., Beograd	NPRD	254	106	243.870.232,00	2.935.142,26	206	373.258	3.408,00	17,36%	1.272.063.264	220.830.183	14.357.211,14	2.492.412
28	Planum GP a.d., Beograd	PLNM	254	98	386.362.429,00	4.761.149,87	354	414.110	2.400,00	62,80%	993.864.000	624.146.592	11.217.300,03	7.044.464
29	Politika a.d., Beograd	PLTK	254	169	8.965.949,00	110.710,53	480	5.804.166	200,00	60,18%	1.160.833.200	698.589.420	13.101.806,98	7.884.667
30	Privredna banka a.d., Beograd	PRBN	254	233	594.552.873,00	7.190.531,18	1.666	2.492.828	454,00	80,59%	1.131.743.912	912.072.419	12.773.489,15	10.294.155
31	Progres a.d., Beograd	PRGS	254	225	188.067.924,00	2.303.172,01	1.311	5.392.750	174,00	100,00%	938.338.500	938.338.500	10.590.608,46	10.590.608
32	Pupin Telecom a.d., Zemun	PTLK	254	70	138.755.958,00	1.684.361,41	220	1.121.973	300,00	75,27%	336.591.900	253.352.723	3.798.962,77	2.859.479
33	Putevi a.d., Užice	PUUE	254	116	106.671.604,00	1.307.096,08	233	982.241	836,00	35,52%	821.153.476	291.673.715	9.267.993,32	3.291.991
34	Radijator a.d., Zrenjanin	RDJZ	254	103	22.854.635,00	278.237,42	206	354.106	679,00	49,38%	240.437.974	118.728.272	2.713.716,26	1.340.033
35	Ratko Mitrović a.d., Beograd	RMBG	254	93	159.573.272,00	1.854.804,62	269	644.807	700,00	60,63%	451.364.900	273.662.539	5.094.354,47	3.088.707
36	Soja protein a.d., Bečež	SJPT	249	249	1.953.647.726,00	23.865.010,48	7.245	5.390.000	850,00	71,90%	4.581.500.000	3.294.098.500	51.709.348,65	37.179.022
37	Simpo a.d., Vranje	SMPO	254	198	53.069.155,00	649.746,15	916	1.059.700	590,00	93,95%	625.223.000	587.397.009	7.056.613,36	6.629.688
38	Messer Tehnogas a.d., Beograd	TGAS	254	181	95.957.939,00	1.175.114,38	591	1.036.658	4.400,00	18,06%	4.561.295.200	823.769.913	51.481.306,08	9.297.524
39	Tigar a.d., Piro	TIGR	254	216	255.402.676,00	3.099.078,65	1.461	1.718.460	501,00	100,00%	860.948.460	860.948.460	9.717.141,57	9.717.142
40	Telefonija a.d., Beograd	TLFN	254	192	294.433.226,00	3.604.341,54	757	579.195	1.581,00	73,13%	915.707.295	669.656.745	10.335.180,13	7.558.117
41	Univerzal banka a.d. Beograd	UNBN	254	211	4.399.288.045,00	54.128.351,61	1.226	506.362	11.270,00	100,00%	5.706.699.740	5.706.699.740	64.408.976,65	64.408.977
42	Univerzal - holding a.d., Beograd	UNVR	254	76	36.110.518,00	438.823,09	148	236.188	801,00	48,59%	189.186.588	91.925.763	2.135.264,70	1.037.525
43	Voda Vrnjci a.d., Vrnjačka Banja	VDAV	254	80	126.209.138,00	1.514.816,09	151	114.787	7.997,00	31,85%	187.951.639	292.367.597	10.360.511,04	3.299.823
44	Vino župa a.d., Aleksandrovac	VINZ	194	125	173.649.443,00	2.129.210,38	611	198.370	6.160,00	36,89%	1.221.959.200	450.780.749	13.791.708,90	5.087.761
45	Vital a.d., Vrbas	VITL	228	149	45.777.425,00	558.450,34	437	763.937	900,00	39,96%	687.543.300	274.742.303	7.759.994,81	3.100.894
46	Velefarm a.d., Beograd	VIFR	254	113	134.281.537,00	1.635.804,46	456	1.399.646	3.280,00	14,49%	4.590.838.880	665.212.554	51.814.752,43	7.507.958
47	Veterinarski zavod Subotica a.d., Subotica	VZAS	254	241	326.824.570,00	3.984.989,48	2.218	1.680.324	416,00	67,95%	699.014.784	474.980.546	7.889.468,34	5.360.894
48	Zorka Pharma a.d., Šabac	ZOPH	254	189	201.782.895,00	2.463.682,33	999	5.493.117	1.300,00	8,74%	7.141.052.100	624.127.954	80.597.872,48	7.044.254

Metod preovlađujuće cene

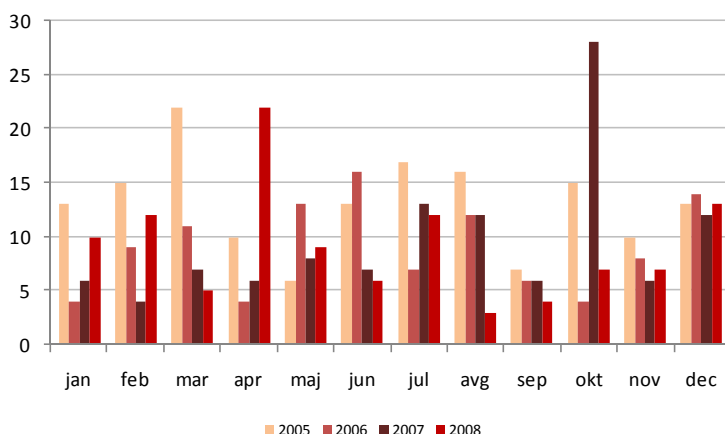
Promet akcijama po traovaniima

Usled smanjenja vrednosti prometa tokom 2008. godine došlo je i do značajne rekompozicije učešća pojedinih metoda u ukupnom trgovanju.

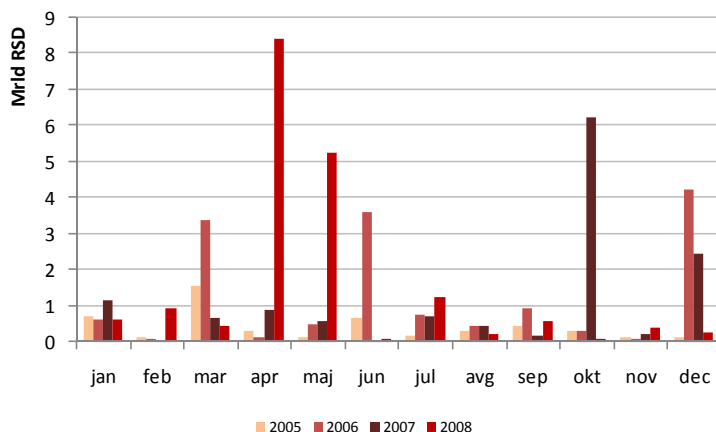
Akcije kojima se u 2008. godini trgovalo metodom preovlađujuće cene ostvarile su promet od oko 12 milijardi dinara, što je za 70% niže u odnosu na prethodnu godinu. U ukupnom trgovanju akcijama učešće ovog metoda je palo za 9 procentnih poena, na 18% u 2008. godini.

Broj blok traovanja po mesecima

Blok trgovanja su u 2008. ostvarila oko 28% ukupnog prometa, a najviša vrednost je ostvarena u aprilu mesecu. Na godišnjem nivou, promet blok trgovanjem je za 40% viši u odnosu na 2007. godinu i iznosio je oko 18,6 milijardi dinara, što ukazuje na smanjenje likvidnosti i tendenciju da se velike transakcije realizuju bilateralnim dogovorima.

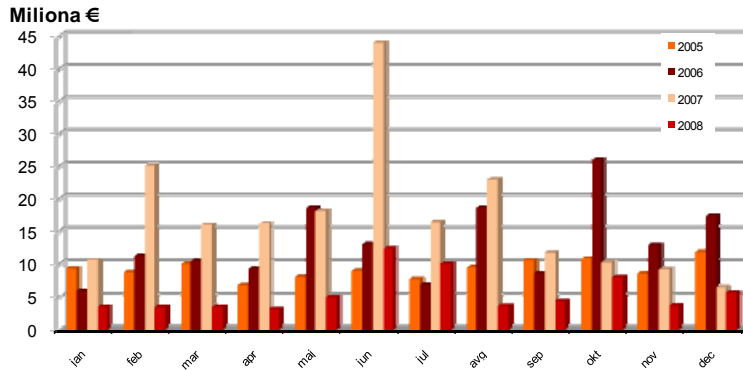
Vrednost blok traovanja po mesecima

Trgovanje metodom minimalne cene je tradicionalno imalo najmanje učešće u ukupnom prometu akcijama od oko 1% i iznosilo je oko 700,0 miliona dinara. Vrednost prometa ovim metodom je direktno uslovljena akcijama koje u svom portfoliju poseduje Akcijski fond te je i očekivano da se nakon šest godina privatizacije potencijal ovog metoda smanjuje, a samim tim i da njegovo učešće u narednim godinama bude sve niže.

1.1.2. Obveznice:

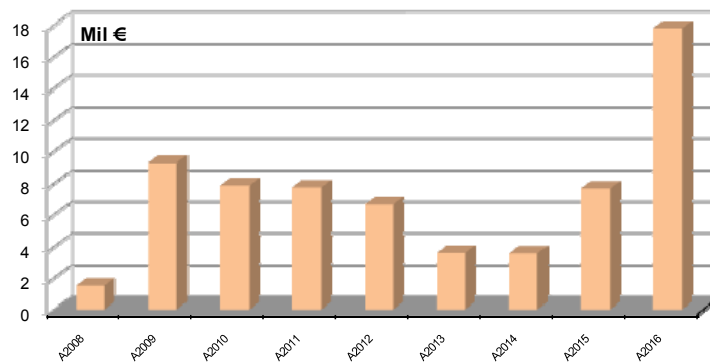
Promet obveznicama po mesecima

Tokom 2008. godine trgovanje obveznicama je pratilo trend smanjenja aktivnosti, te je zabeležilo pad kako apsolutne vrednosti za 68% na 65,5 miliona eura, tako i pad relativnog učešća na 7,4% ukupnog prometa.

Tokom juna meseca ostvaren je najviši promet koji je iznosio 12,4 miliona evra, odnosno nešto više od jedne milijarde dinara.

Promet obveznicama po seriama u 2008.

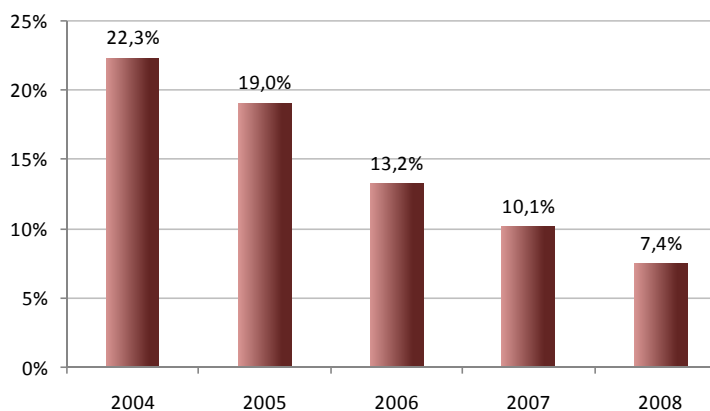

Shodno padu prometa, i broj transakcija je pao za 47%, odnosno na 8.214 transakcija, što ukazuje da bez obzira na snažne cenovne depresijacije na tržištu akcija nije došlo do prekomponovanja portfolia kroz snažnu akumulaciju obveznica putem organizovanog berzanskog trgovanja.

Najtrgovanija serija je i tokom 2008. bila obveznica A2016 čijim trgovanjem je ostvaren promet od 17,7 miliona eura, što čini gotovo 30% ukupnog prometa na ovom segmentu.

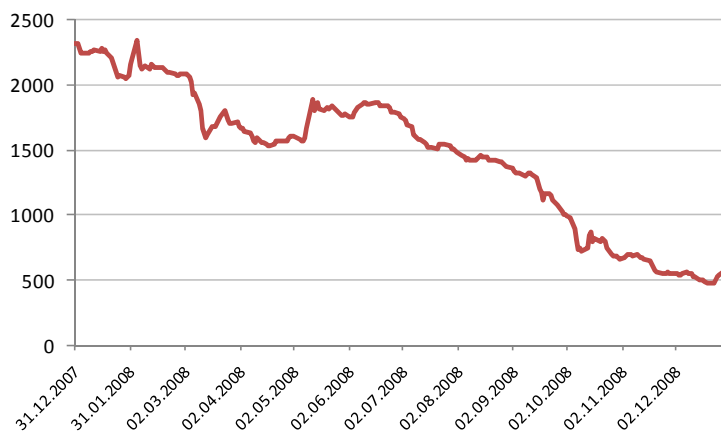
Zabrinjavajući trend smanjenja učešća prometa obveznica u ukupnom prometu je, sa jedne strane, bio uslovljen povećanjem atraktivnosti akcija kao dominantnog instrumenta, ali sa druge strane jasno ukazuje na nedostatak investicionih alternativa koji se postavlja pred profesionalnim investitorima, koji posebno u vremenima krize traže što sigurnije instrumente koji mogu biti amortizer snažnih tržišnih šokova. Razvoj ovog tržišta se postavlja kao jedan od preduslova daljeg razvoja domaćeg tržišta kapitala.

Učešće traovanja obveznicama po godinama

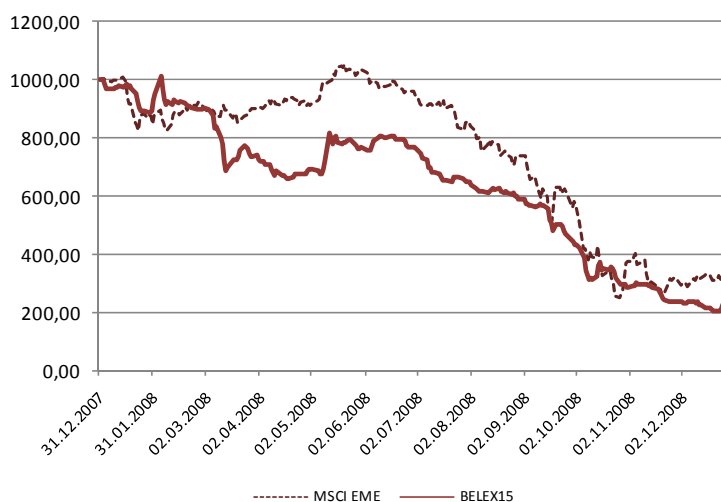

1.2. Indeksi Beogradske berze:

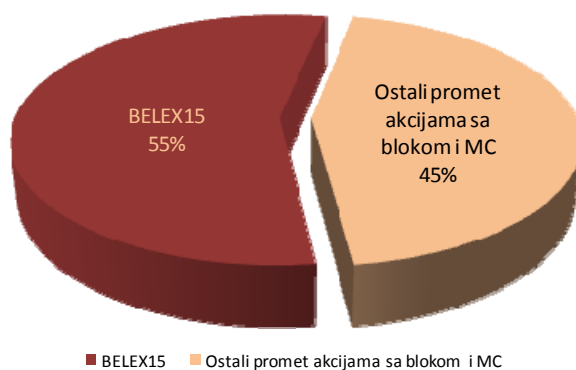
Kretanje indeksa BELEX15 u 2008.

2008. - BELEX15 vs. MSCI EM EE

Učešće ukupnog prometa komponentama indeksa BELEX15 i ukupnom prometu akcijama

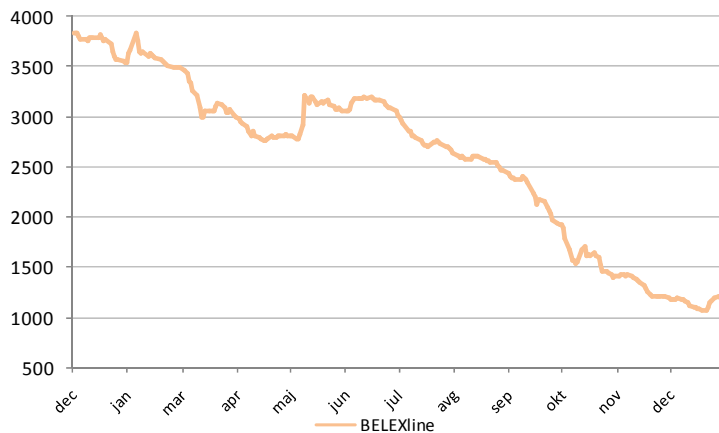

Iako je trend pada vrednosti indeksa formiran još tokom trećeg kvartala 2007. godine prave razmere kumuliranih negativnih efekata došle su do izražaja godinu dana kasnije.

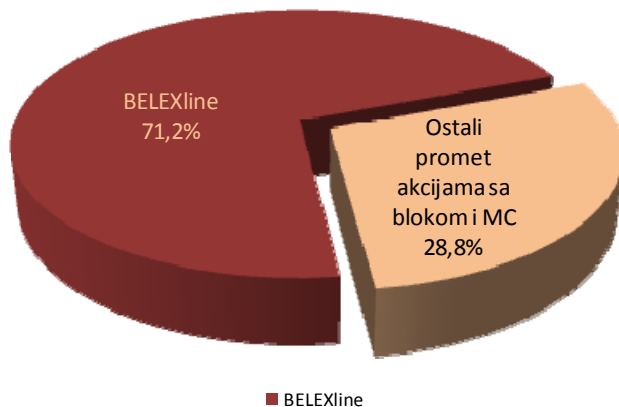
Tokom kratke istorije modernog berzanskog trgovanja u Srbiji, investicione aktivnosti su gotovo uvek bile najsnažnije tokom prvog kvartala izdvajajući ovaj period kao vreme kada cene akcija konstantno rastu. Tokom 2008. godine, tokom prvog kvartala dominantan okvir u kome su se investitori kretali bio je omeđen značajnim povećanjem političkog rizika, uslovljenog visokom neizvesnošću najpre predsedničkih izbora, zatim kosovskom krizom i padom Vlade, kao i prevremenim parlamentarnim izborima.

Tržište je na ove okolnosti reagovalo negativno i volatilno što je dovelo do slabljenja indeksa za 25,86% tokom ovog kvartala, pri čemu je samo tokom marta (u vremenu kada je došlo do pada Vlade) napravljen gubitak od 17,72%, što je do tada bio najveći mesečni gubitak. Drugi kvartal je doneo izvesnu stabilizaciju i pozitivan rezultat od 3,75% koji je najviše bio uslovljen postizbornim očekivanjima i istorijski najvišom dnevnom promenom zabeleženom 12. Maja, kada je BELEX15 porastao neverovatnih 12,93%

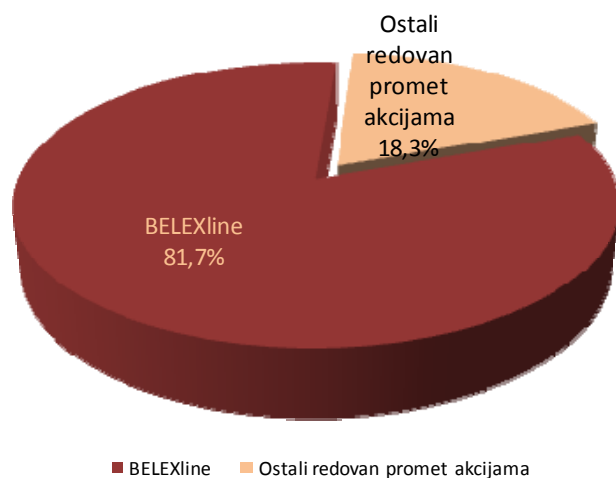
Kretanje indeksa BELEXline u 2008.

Učešće prometa BELEXline u ukudnom prometu

Učešće prometa BELEXline u redovnom prometu

Kako je kretanje oba indeksa tokom prve polovine godine bilo determinisano domaćim okolnostima, druga polovina 2008. godine bila je određena dešavanjima na svetskom finansijskom tržištu i efektima globalne finansijske krize koja je eskalirala tokom septembra i oktobra. Ova dva meseca su proizvela sukcesivne gubitke od 26,62% i 34,26%, što je kvartalne performanse dovelo na po 43% smanjenja vrednosti mereno indeksom BELEX15.

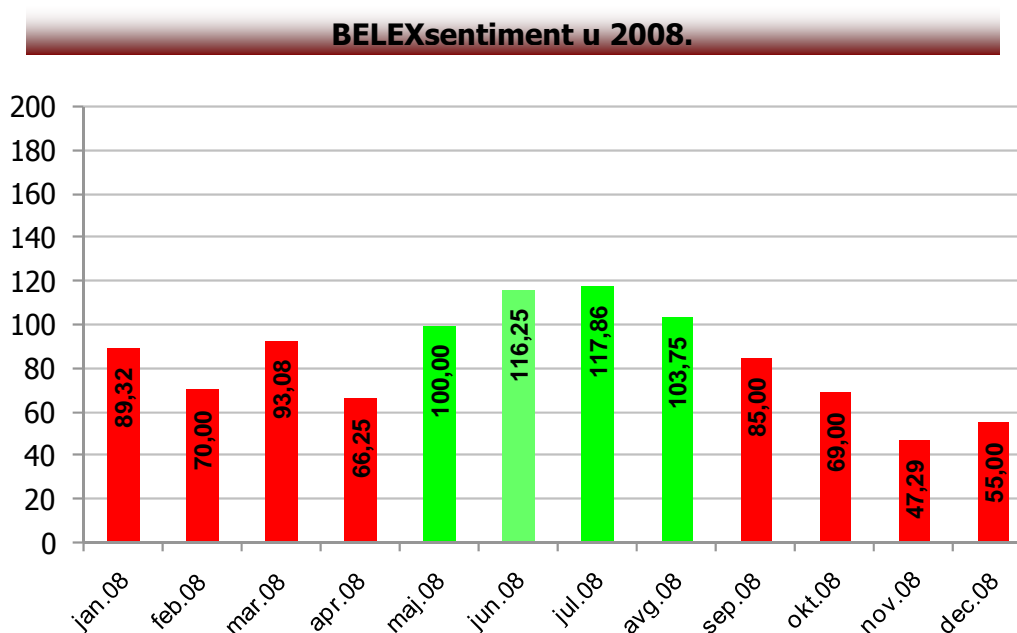
Tokom poslednjeg kvartala iz dana u dan su beleženi istorijski minimumi spuštanjem vrednosti indeksa do 474,3 poena (zabeležena 22. Decembra), što predstavlja pad od 80,2% u odnosu na godišnji maksimum.

„Benchmark“ indeks BELEXline je imao korelaciju u kretanju sa BELEX15, uz nešto slabije oscilacije, beležeći godišnji pad od 69,08% i pokrićem više od 80% redovnog prometa akcijama.

Godišnji minimum je takođe zabeležen 22. decembra na nivou od 1.078,47 indeksnih poena, što je vrednost koja je zabeležena još oktobra meseca 2004. godine.

1.3. Pokazatelji Beogradske berze:

BELEXsentiment

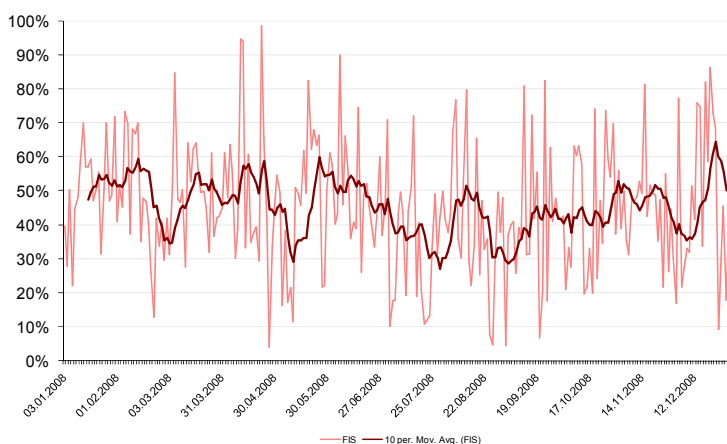
BELEXsentiment je veći deo 2008. godine boravio u zoni negativnih očekivanja. U poređenju sa prethodnim godinama, može se reći da je kretanje u 2008. godini okarakterisalo inverzno kretanje pokazatelja, sa optimističnijim vrednostima u letnjim mesecima, i pesimističnim u ostalim mesecima godine. U prvi kvartal se ušlo sa dozom opreza koji je izazvan pre svega neizvesnostima koje imaju politički predznak, a vezane su za predsedničke izbore. Proglašenje nezavisnosti Kosova, pad Vlade i raspisivanje vanrednih parlamentarnih izbora doprineli su sveukupnom pesimiznu koji je i kroz sentiment izražen najnižom dotadašnjom vrednosti od 66,25 poena. Nakon prvog kvartala, koji je okarakterisao pad cena akcija, ali i razrešenje i smanjenje političkih neizvesnosti, očekivanja tržišnih učesnika, predstavnika institucija i brokera su postepeno ušla u zonu optimizma i iščekivanje pozitivne korekcije tržišta u letnjim mesecima. Iako taj period godine karakteriše usporavanje privredne konjunktura koja je na Berzi u prethodnim godinama praćena i padom prometa i vrednosti indeksa, sve do kraja leta je preovladavala nada u oporavak tržišta. Međutim, kako su snažan povratak na ranije cene, kao i promena tržišnog trenda potpuno izostali, a uz sve veći broj informacija i potvrda o globalnoj krizi i recesiji u svetskim privredama, i očekivanja domicilnih tržišnih učesnika su se preokrenula u snažan pesimizam. Istorijski posmatrano najsnažniju negativnu vrednost BELEXsentiment je ostvario u novembru mesecu, sa samo 47,29 poena.

Pad prometa i vrednosti indeksa u 2008. godini ispratio je i boravak pokazatelja BELEXsentiment u negativnoj zoni, sa jedinom razlikom da su učesnici u glasanju nenaviknuti na toliko dugotrajan negativan trend, očekivali oporavak domaćeg tržišta sredinom godine, do kojeg ipak nije došlo.

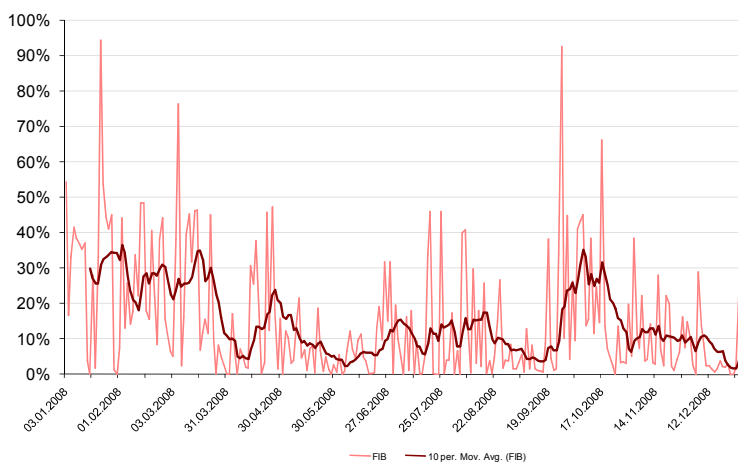
1.4. Struktura trgovanja:

1.4.1. FIT, FIS, FIB

FIS

FIB

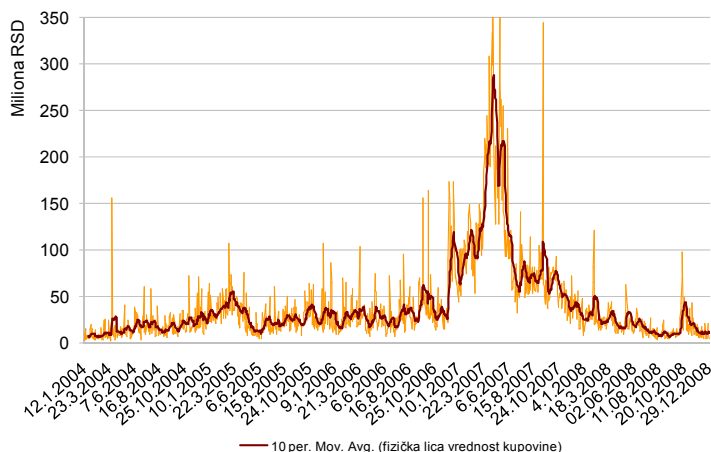

2008.	FIB	FIS	FIT
jan.08	32,25%	51,90%	51,15%
feb.08	22,67%	46,06%	44,89%
mar.08	26,60%	53,85%	52,13%
apr.08	15,20%	79,50%	78,16%
maj.08	4,44%	37,26%	35,98%
jun.08	4,14%	51,01%	44,63%
jul.08	7,96%	29,92%	27,30%
avg.08	5,75%	35,56%	33,18%
sep.08	10,97%	33,50%	31,53%
okt.08	25,14%	47,04%	43,36%
nov.08	8,16%	47,35%	43,71%
dec.08	7,88%	50,96%	45,40%
2008.	12,53%	50,11%	47,31%

Učešće stranih investitora u trgovanju na Beogradskoj berzi u 2008. godini, posmatrano kroz pokazatelj ukupnog učešća FIT, povećalo se u odnosu na 2007. godinu za nešto više od 8 procentnih poena. Taj, iako afirmativan podatak, ipak ne govori u prilog rastu atraktivnosti domaćeg tržišta, već nažalost, preciznije ukazuje na nedostatak domaće tražnje. Da bi se na najbolji način sagledala promena ponašanja stranih ulagača, pokazatelj učešća u trgovanju akcijama (FIS) možemo dekomponovati na učešće u prodaji i u kupovini akcija. U 2007. godini kupovni b-FIS je bio na nivou 53,5% pokazujući visoko učešće stranih investitora u periodu najvećih prometa i likvidnosti na Beogradskoj berzi. Kada je u 2008. godini došlo do drastičnog pada likvidnosti, ovaj pokazatelj se održao na 51,9% što je ipak pozitivan signal da se od našeg tržišta nije odustalo. Pokazatelj učešća u prodaji, s-FIS, nažalost identifikuje jedan od ključnih katalizatora pada cena akcija na domaćem tržištu. U 2007. godini vrednost ovog pokazatelja je bila na nivou od 28,9%, da bi se u 2008. godini povećala za gotovo 20 procentnih poena, na 48,31%. Ako se u relaciju aktivnosti stranih investitora stave apsolutne vrednosti na strani prodaje i kupovine u periodu 2007. i 2008. godine, dolazi se do podatka da je apsolutna vrednost prometa stranaca na kupovnoj strani opala za 57,7% dok je na prodaji taj pad 27,1%.

1.4.2. Struktura klijenata

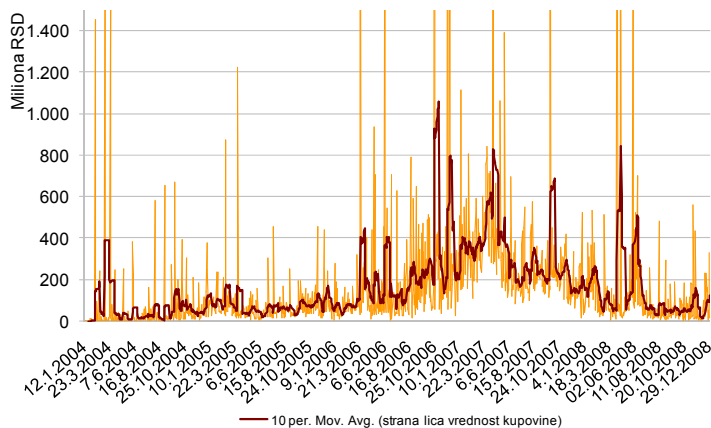
Istorijska vrednost kupovine fizičkih lica

Najosnovnija manifestacija krize koja je zahvatila sva tržišta kapitala u svetu tokom prethodne godine, bila je smanjenje poverenja u mehanizam otkrivanja fer cene finansijske aktive. Taj nedostatak poverenja direktno je prozakovao pad likvidnosti i povećanje rizika ulaganja što je dovelo do masovnog povlačenja investitora, pritiska na strani prodaje, pada cena i proizvodnje gubitaka u trgovanju.

Spiralno kretanje je te gubitke pretvaralo u dalji nedostatak slobodnih sredstava za investicije produbljujući nelikvidnost. Problemi nedostatka poverenja i likvidnosti bili u generatori cenovnih depresijacija koja je okarakterisala prethodnu godinu na Beogradskoj berzi.

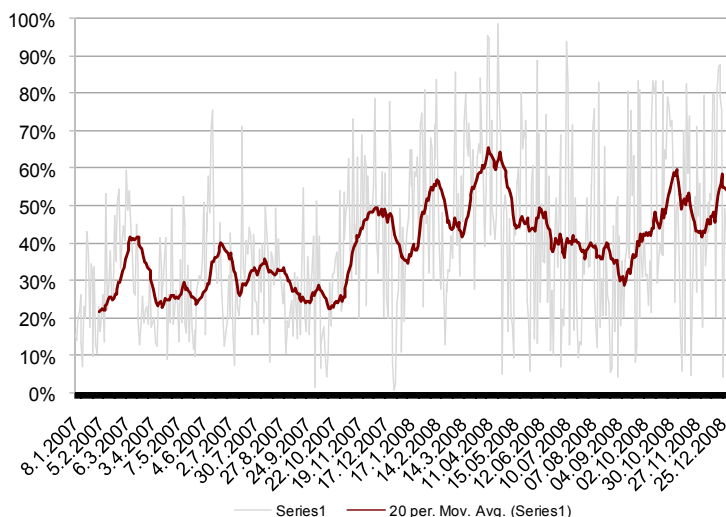
Istorijska vrednost kupovine stranih lica

Fizička lica koja su svojim učešćem obeležila trgovanje tokom 2007. godine, tokom prethodne godine bila su prva kategorija investitora koja je svoje aktivnosti svela na minimum spuštajući učešće na nivoe koji nisu zabeleženi još od početka 2005. godine.

Strani investitori s druge strane nisu iskazali značajniji interes za ulazak u nove pozicije već je pre svega na delu bilo napuštanje visokorizičnih tržišta uz koncentraciju likvidnosti na njihovim domicilnim tržištima.

Učešće stranih investitora u prodaji

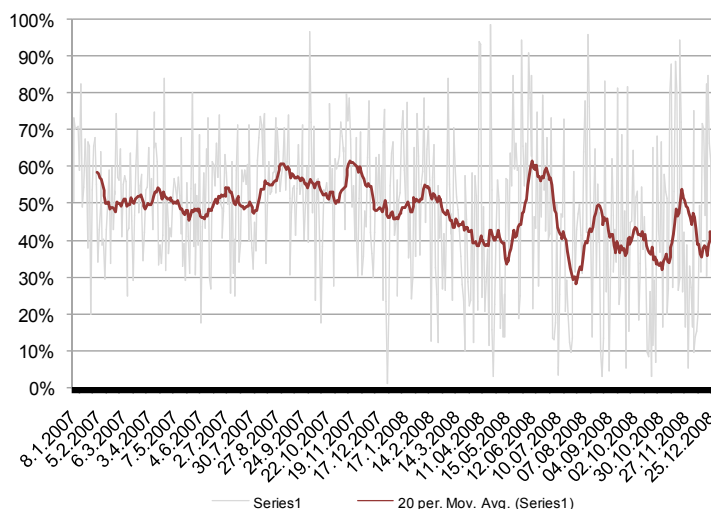

Imajući u vidu da su investitori iz regiona dominantna kategorija stranih investitora i da su njihova tržišta drastično pogođena cenovnim depresijacijama, bilo je očekivano da će se njihove pozicije u Srbiji smanjivati dok će sav višak raspoloživih sredstava biti plasiran na domicilna tržišta ne bi li se negativni efekti krize „kod kuće“ što više neutralisali.

Domaća investiciona tražnja, generisana kroz industriju investicionih i dobrovoljnih penzionih fondova apsolutno nije bila u stanju da bilo šta učini po pitanju supstitucije stranih investitora, jer je ova grana industrije počela svoj rad u trenutku kada je kriza već započela i kada nije mogla akumulirati dovoljna sredstva.

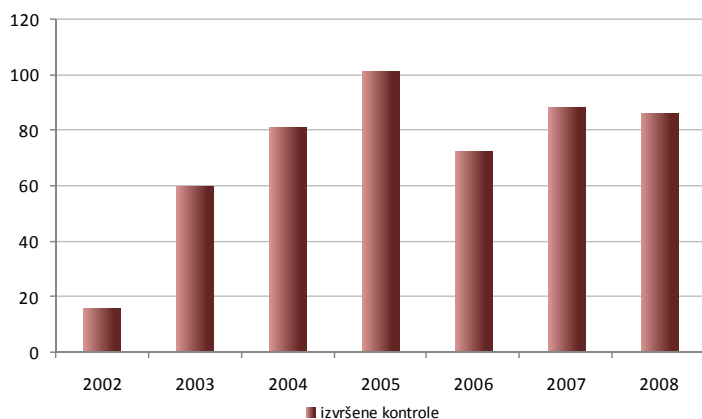
Posledica svega jeste da je relativno učešće stranih investitora na strani prodaje raslo, a na strani kupovine opadalo, generišući snažan negativan signal o povlačenju stranih investitora sa tržišta, što je samo pojačavalo ionako negativne efekte krize koja se prelivala kod nas.

Učešće stranih investitora u kupovini

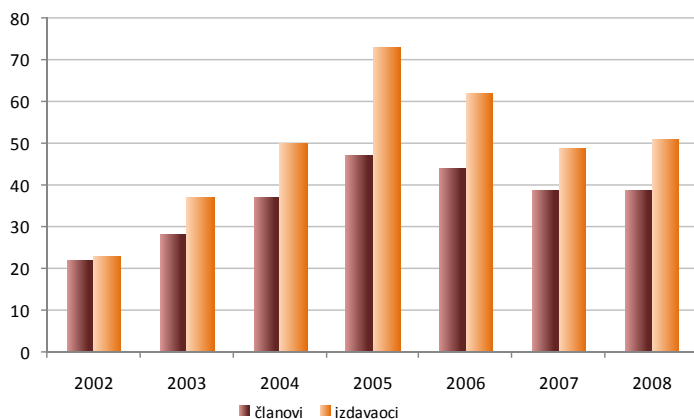

1.5. Nadzor i kontrola

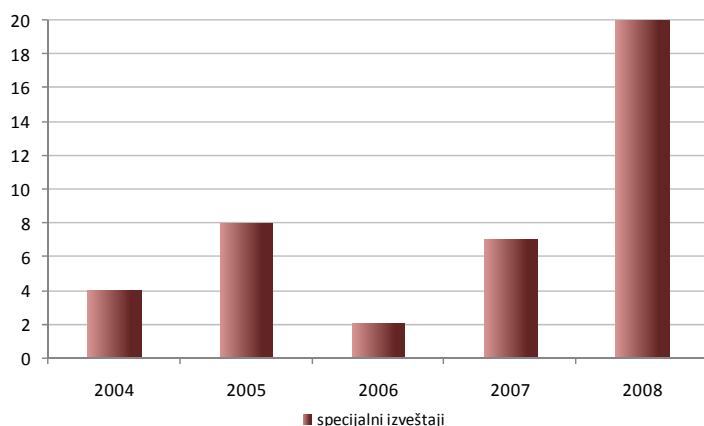
Broj izvršenih kontrola po godinama

Kontrole članova i izdavalaca

Specijalni izveštaji kontrole

Nadzorna i kontrolna funkcija Berze i tokom 2008. godine prvenstveno se realizovala kroz aktivnosti berzinih kontrolora u postupku neposrednog nadzora i kontrole. Postupak nadzora vršen je praćenjem procesa trgovanja u realnom vremenu, detektovanjem neuobičajenog kretanja cena i obima prometa, a koji mogu ukazivati na različite oblike zloupotrebe u trgovanju, analizom informacija o trgovanju dobijenih na kraju radnog dana.

Kontrola je vršena i neposredno, pregledom dokumentacije i poslovnih knjiga članova Berze u poslovnim prostorijama Berze ili poslovnim prostorijama člana Berze. Izveštaji o sprovedenim kontrolama u skladu sa Pravilima Berze dostavljani su Direktor Berze, kontrolisanom članu Berze, a po zahtevu i nadležnom nadzornom organu (Komisiji za hartije od vrednosti).

Tokom 2008. godine izvršeno je 86 kontrola dokumentacije i poslovnih knjiga 39 članova Berze koja se odnosila na trgovanje akcijama 51 izdavaoca hartija.

Tokom 2008. godine sačinjeno je 20 Specijalnih izveštaja, izrečene su 22 opomene berzanskog kontrolora, a protiv tri člana Berze podnet je zahtev za pokretanje postupka pred nadležnom komisijom Berze za utvrđivanje postojanja berzanskih prekršaja i izricanje mera i kazni, na osnovu kojih je ista izrekla tri mere.

Spisak izdavalaca i članova Berze nad čijim trgovanjem je vršena kontrola prikazan je narednom tabelom.

br.	Član Berze	broj izvršenih kontrola
1	Fima International	8
2	KBC Securities	8
3	UniCredit Bank	5
4	Beo monet	5
5	Delta broker	5
6	Raiffeisen banka	4
7	AC broker	4
8	Citadel Securities	4
9	Intercity broker	3
10	Confidence	3
11	EFG Securities	3
12	Sinteza Invest Group	3
13	M&V Investments	2
14	Momentum Securities	2
15	InterCapital	2
16	Euro fineks broker	2
17	Komercijalna banka	2
18	Athena Capital	2
19	Max-dill	2
20	SAB Monet	2
21	Convest	2
22	Makler Invest	1
23	Energo broker	1
24	Metals banka	1
25	Multibroker	1
26	Alco broker	1
27	BI broker	1
28	Euro fineks	1
29	Beo publikum	1
30	MMK Investments	1
31	KBK broker	1
32	City broker	1
33	Dill broker	1
34	Investbroker	1
35	Jubmes broker	1
36	Hypo Alpe-Adria	1
37	Western Balkan broker	1
38	Ilirika Investments	1
39	Intel trade	1

br.	Izdavalac	broj izvršenih kontrola
1	AIK banka a.d. Niš	13
2	Sojaprotein a.d. Bečej	5
3	Agrobanka a.d. Beograd	4
4	Energoprojekt Holding a.d. Beograd	4
5	Univerzal banka a.d. Beograd	4
6	Metals banka a.d. Novi Sad	3
7	Privredna banka a.d. Beograd	3
8	GP Napred a.d. Beograd	3
9	Pekabeta a.d. Beograd	2
10	Tigar a.d. Pirot	2
11	Planinka a.d. Kuršumlja	2
12	ATB Sever a.d. Subotica	2
13	Zorka pharma a.d. Šabac	2
14	Jedinstvo a.d. Sevojno	2
15	Banini a.d. Kikinda	2
16	Jubmes banka a.d. Beograd	2
17	Komercijalna banka a.d. Beograd	2
18	GP Planum a.d. Beograd	1
19	Altech fermin a.d. Senta	1
20	Progres a.d. Beograd	1
21	IGK Polet a.d. Novi Bečej	1
22	Titan cementara Kosjerić a.d. Kosjerić	1
23	Inex krajina a.d. Negotin	1
24	DDOR Novi Sad a.d. Novi Sad	1
25	Inos sinma a.d. Užice	1
26	Rafinerija nafte a.d. Beograd	1
27	Bane a.d. Sombor	1
28	Takovo osiguranje a.d. Kragujevac	1
29	Alfa plam a.d. Vranje	1
30	Velefarm a.d. Beograd	1
31	Zavarivač a.d. Vranje	1
32	Čačanska banka a.d. Čačak	1
33	Beogradmontaža a.d. Beograd	1
34	Dunav osiguranje a.d. Beograd	1
35	BIP a.d. Beograd	1
36	Projektomontaža a.d. Beograd	1
37	Luka Dunav a.d. Pančevo	1
38	Ravnica a.d. Bajmok	1
39	Brixol a.d. Vršac	1
40	STUP a.d. Vršac	1
41	Milan Toplica a.d. Tulare	1
42	Goša montaža a.d. Velika Plana	1
43	Minel el. i postrojenja a.d. Beograd	1
44	Aleva a.d. Novi Kneževac	1
45	Montaža a.d. Beograd	1
46	Vetfarm a.d. Beograd	1
47	Motins a.d. Novi Sad	1
48	Nova brazda a.d. Đurđin	1
49	Zvezda - Helios a.d. Gornji Milanovac	1
50	Komgrap a.d. Beograd	1
51	LHBN banka a.d. Beograd	1

1.6. Listing

1.6.1. BERZANSKO TRŽIŠTE

Makroekonomsko stanje u zemlji i tendencije u finansijskom sektoru u 2008. godini imale su negativan uticaj na kretanja na tržištu kapitala, koje se manifestovalo u smanjenju vrednosti tržišne kapitalizacije preduzeća i opšte nelikvidnosti u trgovanju akcijama izdavaoca uključenih na organizovano tržište.

Ovakvo stanje na tržištu je zahtevalo permanentno praćenje ispunjenosti uslova i kriterijuma za akcije izdavaoca koje su primljene na listinge berzanskog tržišta.

Komisija za listing i kotaciju Beogradske berze je u toku 2008. godine donela **Rešenje o prijemu akcija na berzansko tržište** izdavaoca:

- Metals banka a.d. Novi Sad – Prime Market,
- Alfa Plam a.d. Vranje – Standard Market

Međutim, usled poslovnih aktivnosti izdavaoca Metals banka a.d. Novi Sad, koje su rezultirale uvođenjem privremene prinudne uprave od strane Narodne banke Srbije, kao i neispunjavanja zakonskih i ugovornih obaveza izdavaoca, koje se odnose na izveštavanje investicione javnosti o svim bitnim događajima, Komisija za listing i kotaciju je u skladu sa Pravilnikom o listing i kotaciji zaključila i donela **Rešenja o isključenju akcija Metals banke sa listinga A Prime Market i uključenju na vanberzansko tržište**, a po osnovu neispunjavanja obaveze u vezi sa izveštavanjem Berze u skladu sa Zakonom, podzakonskim aktima, aktima Berze i ugovorom zaključenim sa Berzom.

Obzirom da se u slučaju donošenja Rešenja o isključenju akcija izdavaoca sa berzanskog tržišta, po navedenom osnovu, protiv datog rešenja, može izjaviti žalba Upravnom odboru Berze u roku od 8 dana od dana prijema rešenja i ista odlaže izvršenje datog rešenja, Komisija je na istoj sednici donela Rešenja o privremenoj obustavi trgovanja akcijama izdavaoca Metals banka a.d. Novi Sad, a do konačne odluke kojom se utvrđuje tržište na kome se organizuje trgovanje akcijama izdavaoca (berzansko ili vanberzansko tržište), u interesu zaštite investitora i sprečavanja narušavanja poverenja u trgovinu hartijama od vrednosti.

Izdavalac **Alfa plam a.d. Vranje**, je podneo zahtev za uključenje na Standard Market berzanskog tržišta, a u skladu sa uslovom tržišne kapitalizacije koja je u trenutku podošenja zahteva iznosila 15,8 miliona evra, te je u skladu sa propisanim uslovima Komisija donela **Rešenje o prijemu akcija izdavaoca Alfa Plam na Standard Market berzanskog tržišta**.

U postupku redovnog periodičnog sagledavanja ispunjenosti uslova za listing hartija od vrednosti primljenih na berzansko tržište Berze, propisanih Pravilnikom o listingu i kotaciji Beogradske berze, konstatovano je da nivo tržišne likvidnosti akcija izdavaoca **Tigar a.d. Pirot** nije u skladu sa uslovima propisanim Pravilnikom o listingu i kotaciji Berze, što predstavlja osnov za upućivanje akcija Izdavaoca sa listinga „A” – Prime Market na listing „B” - Standard Market.

Istovremeno, Pravilnikom Berze utvrđeno je da Komisija za listing i kotaciju u datim slučajevima izdavaocu hartije od vrednosti može odrediti naknadni primereni rok za obezbeđenje ispunjenosti uslova za listing. U skladu sa ovlašćenjima, Komisija za listing i kotaciju je utvrdila je rok od 7 dana u kome je izdavalac bio dužan da obezbedi ispunjenost uslova tržišne likvidnosti. Navedeni rok je na molbu izdavaoca, a uzimajući u obzir konkretne aktivnosti koje je kompanija Tigar a.d. Pirot nameravala da preduzme, produžen do maksimalnih 30 dana.

Po proteku utvrđenog roka, Komisija za listing, je analizirala pokazatelje ispunjenosti uslova tržišne likvidnosti za period od 27.05. 2008. do 26.11. 2008. godine i konstatovala da je u utvrđenom roku izdavalac Tigar a.d. Pirot ispunio potrebene uslove, te donela **Odluku o obezbeđenju ispunjenosti nivoa tržišne likvidnosti akcija izdavaoca Tigar a.d. Pirot.**

Komisija za listing i kotaciju je u prethodnoj godini, usled izmene broja akcija uključenih na berzansko tržište donela i **Rešenja o izmeni Rešenja o prijemu akcija na Prime market**, za izdavaoce:

- Sojaprotein a.d. Bečej i
- Energoprojekt Holding a.d. Beograd.

U slučaju akcija **Sojaprotein a.d. Bečej** izvršena je i deoba akcija (tzv. split akcija) sa koeficijentom zamene 1:5. Radi održavanja trgovačkog kontinuiteta i sprovođenja promena o akcijama saglasno Rešenju Komisije za hartije od vrednosti, što uključuje i privremenu obustavu trgovanja akcijama izdavaoca starog ISIN broja, a do registracije promena o akcijama Izdavaoca u Centralnom registru sa novim ISIN brojem, Komsija za listing i kotaciju je donela Rešenja o izmeni Rešenja o prijemu akcija Sojaprotein a.d. Bečej na Prime Market berzanskog tržišta.

U slučaju **Energoprojekt Holding a.d. Beograd**, donetim rešenjem je bilo potrebno izmeniti podatke o broju uključenih akcija, koji je povećan usled dokapitalizacije kompanije.

Nakon svih navedenih aktivnosti Komisije za listing i kotaciju, 2008.godina je završena sa sledećim kompanijama na berzanskom tržištu:

Prime Market

- Tigar a.d. Pirot,
- Energoprojekt Holding a.d. Beograd,
- Sojaprotein a.d. Bečej.

Standard Market

- Alfaplam a.d. Vranje

1.6.4 Državne hartije od vrednosti – Obveznice Republike Srbije

U maju je izvršen delisting obveznica Republike Srbije emitovanim po osnovu Odluke o emisiji obveznica za izmirenje obaveza po osnovu devizne štednje građana - serije A2008, kojima se na berzanskom tržištu trgovalo od 09.09.2002. godine do 21.05.2008. godine (što je datum poslednjeg trgovanja na Beogradskoj berzi) kada je i izvršeno brisanje sa listinga (delisting).

1.6.2. VANBERZANSKO TRŽIŠTE

U 2008. godini značajno je smanjen broj uključenih akcija izdavalaca na vanberzansko tržište u odnosu na prethodne godine kada je taj broj bio rezultat aktivnosti Komisije za hartije od vrednosti na obezbeđenju poštovanja zakonskih obaveza izdavalaca da uključe svoje hartije od vrednosti na organizovano tržište. Istovremeno, ove aktivnosti Komisije, kao i poštovanje date zakonske obaveze izdavalaca, uticale su na to da u 2008. godine nije korišćena mogućnost uključivanja akcija na vanberzansko tržište Berze - bez prospekta.

Tokom 2008. godine, na posebne segmente vanberzanskog tržišta, uključene su akcije prva dva zatvorena investiciona fonda.

Jedna od karakteristika koja je obeležila 2008. godinu manifestuje se u nastavljaćem trendu povećanog broja isključenih hartija od vrednosti, odnosno akcija, koji je započeo u 2007. godini.

Iako je Zakonom utvrđena obaveza izdavalaca da blagovremeno i istinito izveštavaju investicionu javnost, te Ugovorom o uključivanju akcija na slobodno berzansko tržište utvrđena obaveza izdavalaca da inoviraju dostavljene berzanske prospekte sa poslednjim bilansnim podacima, a obavezno po završnom računu, oko 27% izdavaoca čijim akcijama se trgovalo na dan 31.12.2008. godine nije inoviralo svoje Prospekte.

Kao i u prethodnim godinama, Beogradska berza i njene stručne službe se i dalje susreću sa dokumentacijom koja sadrži značajne neusaglašenosti između podataka navedenih u Prospektu i dostavljene dokumentacije, kao i između ranije dostavljenih i inoviranih Prospekata, što iziskuje značajne napore stručnih službi na ukazivanje izdavaocima i njihovim korporativnim agentima na iste.

1.6.2.1 Uključenje akcija na vanberzansko tržište

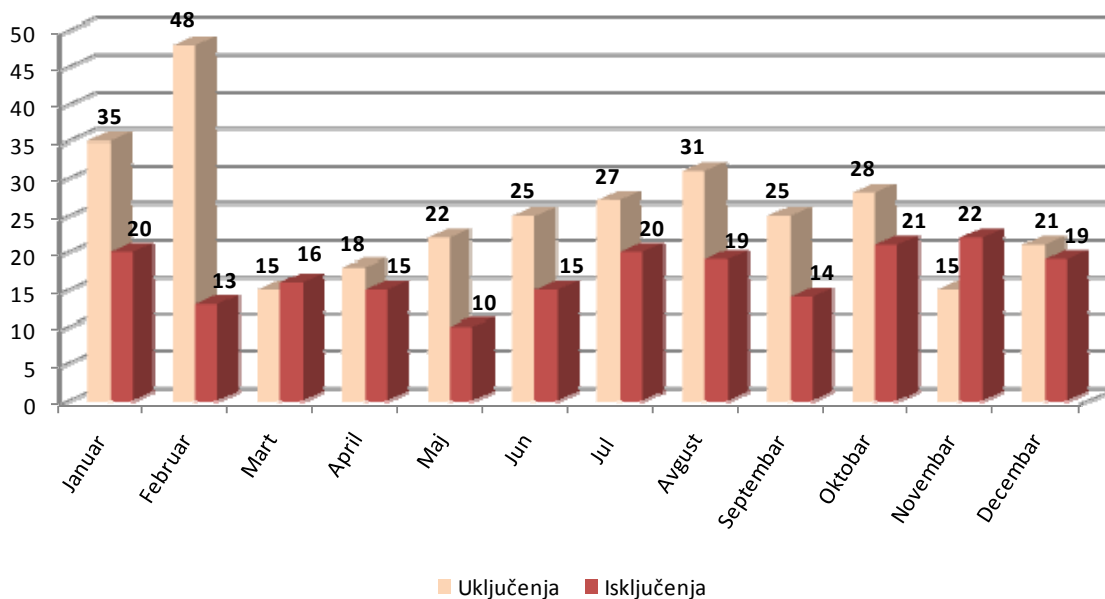
U 2008. godini na vanberzansko tržište uključene su akcije 290 izdavalaca.

Uzimajući u obzir da je za jednog izdavaoca uključeno više različitih vrsta akcija, kao i da je u toku godine, za 20 izdavalaca izvršeno isključenje, a zatim ponovno uključivanje akcija sa novim simbolom, možemo konstatovati da je ukupno na vanberzansko tržište uključeno 311 hartija, odnosno izrađeno 311 različitih tržišnih segmenata akcija. Sa akcijama uključenim u prethodnim godinama, u posmatranom periodu na vanberzanskom tržištu nalazilo se ukupno 2.065 akcija 2.009 izdavalaca.

U posmatranom periodu je zabeležen povećan broj isključenja sa tržišta.

Ukupan broj donetih rešenja o isključenju sa tržišta je 204, od čega je 20 hartija u istom periodu ponovo uključeno na vanberzansko tržište. Razlozi ostalih isključenja su:

- promena pravne forme (136 izdavalaca),
- zamena postojećih akcija (24 izdavaoca),
- pokretanje postupka stečaja (26 izdavalaca),
- postupak likvidacije društva (7 izdavalaca),
- promena oblika organizovanja (11 izdavalaca).

U skladu sa gore navedenim na dan 31.12.2008. godine na vanberzanskom tržištu kotiralo se 1.857 akcija, odnosno 1.826 izdavaoca.

I pored zakonski utvrđene obaveze inoviranja Prospekta 502 izdavaoca nisu dostavili Prospekte sa podacima iz bilansa za 2007. godinu, o čemu je Beogradska berza periodično obaveštavala Komisiju za hartije od vrednosti.

1.6.3. Sektorska klasifikacija

Sektorska klasifikacija izdavaoca čijim akcijama se trguje na vanberzanskom tržištu Beogradske berze je izvršena prema zakonu kojim se uređuje klasifikacija delatnosti.

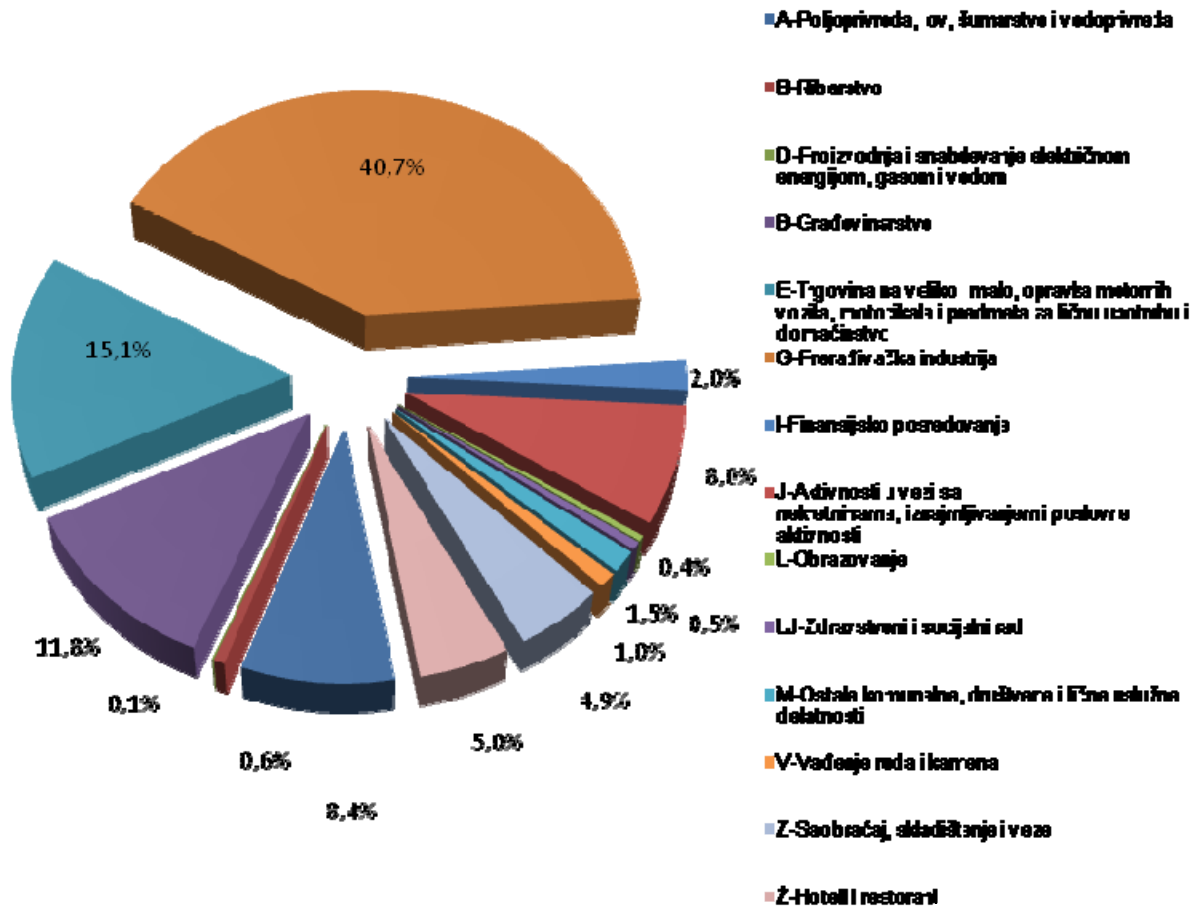
Za potrebe statističke obrade izdavaoca u ovom izveštaju, klasifikacija je izvršena prema sektorima i podsektorima. Na dan 31.12.2008. godine, na vanberzanskom tržištu Berze se kotiralo 1.826 izdavalaca.

Najveće učešće imaju izdavaoci koji su klasifikovani u sektor Prerađivačke industrije – 743 izdavalaca, što predstavlja 40,69% od ukupnog broja uključenih izdavalaca.

Sledeći najveći sektor prema broju uključenih izdavalaca je sektor E - Trgovina na veliko i malo, u koji je razvrstano 276 izdavalaca, odnosno 15,11% od ukupnog broja uključenih izdavalaca.

Treći sektor prema navedenom kriterijumu je sektor Đ - Građevinarstvo. Ovom sektoru pripada 215 izdavalaca, odnosno 11,77% od ukupnog broja izdavalaca.

Sektorska klasifikacija emitenata

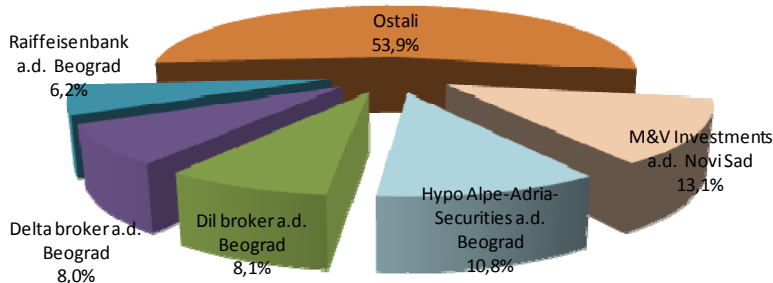
1.7. Članovi Berze

ČLANOVI BEOGRADSKJE BERZE A.D. BEOGRAD (na dan 31.12.2008. godine, prema azbučnom redu)

Brokersko dilerska društva	AB Invest a.d. ,Beograd	Brokersko dilerska društva	KBC Securities a.d. ,Beograd
	ABC broker a.d.,Beograd		Kbk broker a.d.,Beograd
	Ac - broker a.d. ,Beograd		M&V Investments a.d. ,Novi Sad
	Alco broker a.d. ,Beograd		Makler invest a.d. ,Beograd
	Alfa broker a.d. ,Beograd		Max-Dill a.d. ,Čačak
	AS financial center a.d. ,Beograd		Mediolanum invest a.d. ,Beograd
	Athena Capital a.d. ,Beograd		Meridian Invest a.d. ,Beograd
	Atlas broker a.d. ,Beograd		Mmk Investments a.d. ,Niš
	Belgrade Independent broker a.d. ,Beograd		Momentum Securities a.d. ,Novi Sad
	Beo monet a.d. ,Beograd		Olimpia Invest a.d. ,Beograd
	Beopublikum brokerska kuća a.d. ,Beograd		Pan-broker a.d. ,Beograd
	Bonitet grupa a.d. ,Beograd		Platforma a.d. ,Beograd
	Broker Niš a.d. ,Niš		Professional Stock broker a.d. ,Beograd
	Broker Point a.d. ,Beograd		Sab Monet a.d. ,Beograd
	Čačanski nezavisni brokeri a.d.,Čačak		Sbd broker a.d. ,Subotica
	Capital broker a.d.,Beograd		Sinteza Invest Group a.d.,Beograd
	Citadel securities a.d. ,Beograd		Šumadija broker a.d. ,Kragujevac
	City broker a.d. ,Beograd		Synergy Capital a.d. ,Beograd
	Confidence a.d. ,Beograd		Tandem financial a.d. ,Novi Sad
	Convest a.d. ,Novi Sad		TDK broker a.d. ,Čačak
	Danube Securities a.d. ,Novi Sad		Tema broker a.d. ,Beograd
	Delta broker a.d. ,Beograd		Tezoro broker a.d. ,Beograd
	Dil broker a.d. ,Beograd		Trust broker a.d. ,Novi Sad
	Dunav Stockbroker a.d. ,Beograd		Tržište novca a.d. ,Beograd
	East west invest a.d. ,Beograd		Western Balkan broker a.d. ,Beograd
	EFG Securities a.d.,Beograd		
	Emissio broker a.d. ,Beograd		
	Energo broker a.d. ,Beograd		
	Euro fineks broker a.d. ,Beograd		
	Fidelity broker a.d. ,Novi Sad		
	Fima International a.d. ,Beograd		
	Fimaks broker a.d. ,Beograd		
	First Global Brokers a.d. ,Beograd		
	Galenika broker a.d. ,Beograd		
	Holder broker a.d.,Beograd		
	Hypo Alpe-Adria-Securities a.d. ,Beograd		
	I2R broker a.d. ,Novi Sad		
	Ilirika investments a.d. ,Beograd		
	Intel trade a.d. ,Beograd		
	InterCapital Securities a.d. ,Beograd		
	Intercity broker a.d. ,Beograd		
	Invest broker a.d. ,Beograd		
	ITM monet a.d. ,Beograd		
	Jorgić broker a.d. ,Beograd		
	Jubmes broker a.d. ,Beograd		
		Ovlašćene banke	Agrobanka a.d. ,Beograd
			Alpha bank Srbija a.d. ,Beograd
			Banca Intesa a.d. ,Beograd
			Banka Poštanska štedionica a.d. ,Beograd
			Čačanska banka a.d. ,Čačak
			Credy banka a.d. ,Kragujevac
			Eurobank EFG štedionica a.d. ,Beograd
			Komercijalna banka a.d. ,Beograd
			Marfin bank a.d.,Beograd
			Metals banka a.d. ,Novi Sad
			OTP Banka Srbija a.d.,Novi Sad
			Privredna banka a.d. ,Beograd
			Privredna banka Pančevo a.d. ,Pančevo
			Raiffeisenbank a.d. ,Beograd
			Societe Generale Banka Srbija a.d.,Beograd
			UniCredit Bank Srbija a.d. ,Beograd
			Vojvođanska banka a.d. ,Novi Sad
			Volksbank a.d.,Beograd

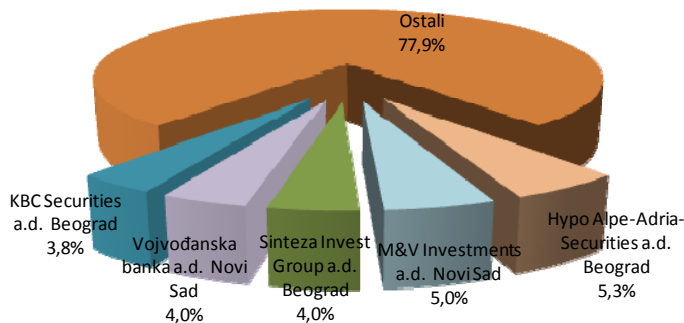
1.7.1. Aktivnost članova Berze

Učešće u ukupnom prometu

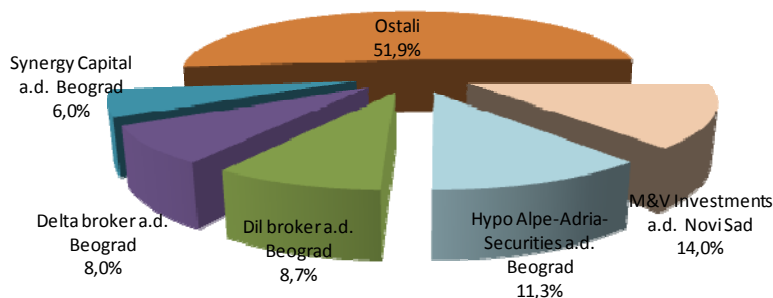
Iako na Beogradskoj berzi trguje 88 članova evidentna je koncentracija prometa, pri čemu 5 članova zauzima gotovo polovinu ukupnog prometa.

Učešće u ukupnom broju transakcija

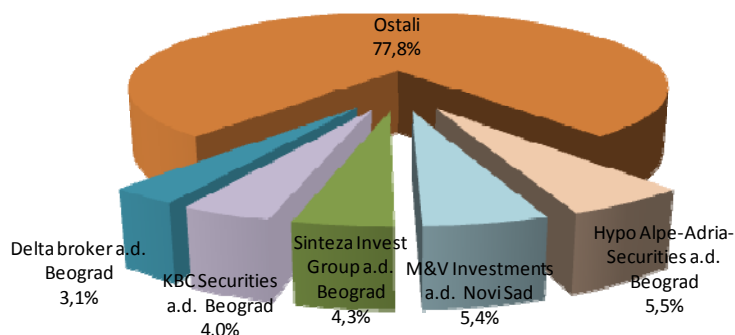
Distribucija broja transakcija na svim tržištima je značajno ravnomernija, jer najveći participanti zajedno čine manje od četvrtine svih realizovanih trgovanja.

Učešće u prometu akcijama

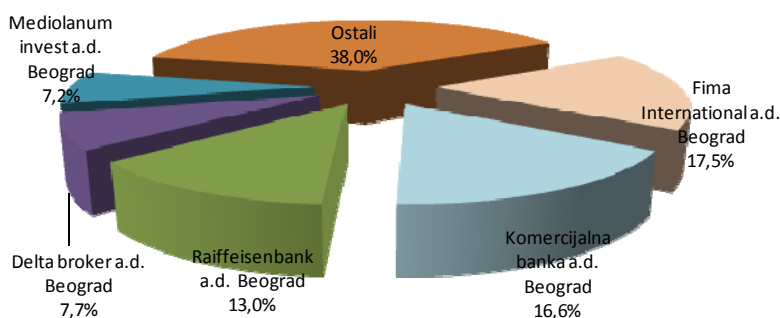
Dominantno učešće u trgovanju akcijama ostvario je član Berze M&V Investments a.d. Novi Sad.

Učešće u br. transakcija - akcije

Najveći broj transakcija u trgovanju akcijama u protekloj godini zabeležio je član Berze Hypo Alpe-Adria-Securities a.d. Beograd.

Učešće u prometu obveznicama

Koncentracija prometa najočiglednija je u trgovanju obveznicama Republike Srbije gde je najveće učešće zabeležio član berze - Fima International a.d. Beograd.

Prvi market mejker na Beogradskoj berzi

Član Berze **InterCapital Securities a.d. Beograd**, je prvo brokersko-dilersko društvo koje je prihvatilo uslove propisane od strane Upravnog odbora Berze za obavljanje poslova market mejkinga. Član Berze InterCapital Securities je prihvatio ulogu market mejkera za akcije izdavaoca Tigar a.d. Pirot, koja je istovremeno i prva listirana hartija na Prime Market-u Beogradske berze, i time se obavezao da istovremenim ispostavljanjem kupovnih i prodajnih naloga doprinese rastu likvidnosti i prometa akcija izdavaoca.

Pomoćne radne stanice

U skladu sa aktima Berze, članovi Berze pristupaju i koriste BELEXFIX putem svojih klijentskih radnih stanica, a u slučajevima i pod uslovima utvrđenim Pravilima Berze, moguće je odobriti pristup i korišćenje BELEXFIX putem pomoćnih radnih stanica obezbeđenih u sedištu Berze. Tokom 2008. godine, 15 članova Berze je koristilo pomoćne radne stanice u sedištu Berze za unos naloga za trgovanje u BELEXFIX sistem.

Članstvo na Berzi

Status člana Beogradske berze, na dan 31.12.2008. godine imalo je **88** članova, od toga:

- 61 brokersko-dilersko društvo sa dozvolom za obavljanje brokerskih i dilerskih poslova,
- 9 brokersko-dilerskih društava sa dozvolom za obavljanje brokerskih poslova, i
- 18 ovlašćenih banaka sa dozvolom obavljanja brokerskih i dilerskih poslova u posebnom organizacionom delu banke.

Status člana Berze u 2008. godini stekle su **2** ovlašćene banke i **3** brokersko-dilerska društva, i to:

1. Volksbank a.d. Beograd - ovlašćena banka u okviru Sektora za brokersko-dilerske poslove;
2. OTP Banka Srbija a.d. Novi Sad - ovlašćena banka u okviru Odeljenja za obavljanje brokersko dilerskih poslova;
3. Danube Securities a.d. Novi Sad – sa ovlašćenjem za obavljanje brokerskih i dilerskih poslova;
4. Capital broker a.d. Beograd – sa ovlašćenjem za obavljanje brokerskih poslova;
5. ABC broker a.d. Beograd - sa ovlašćenjem za obavljanje brokerskih i dilerskih poslova.

Izmena rešenja o sticanju/zadržavanju statusa člana Berze

U vezi sa rešenjima Komisije za hartije od vrednosti, te zahtevima članova Berze, tokom 2008. godine, izmenjena su rešenja o sticanju/zadržavanju statusa člana Berze, a iz sledećih razloga:

- **promena poslovnog imena člana Berze:**

1. MMK Group a.d. Niš – promena imena u - MMK Investments a.d. Niš;
2. NBA broker a.d. Beograd – promena imena u - Holder broker a.d. Beograd;
3. Laiki bank a.d. Beograd – promena imena u - Marfin bank a.d. Beograd;
4. Prospera Securities a.d. Beograd – promena imena u - EFG Securities a.d. Beograd.

- **promena poslovnog imena usled promene sedišta člana Berze:**

1. Tema broker a.d. Novi Sad – promena poslovnog imena u Tema broker a.d. Beograd, usled promene sedišta iz Novog Sada u Beograd.

- **proširenje ovlašćenja člana Berze zbog dobijanja dozvole za proširenje poslova registrovane delatnosti:**

1. Athena Capital a.d. Beograd,
2. Holder broker a.d. Beograd,
3. Investbroker a.d. Beograd,
4. Tema broker a.d. Beograd i
5. Fima International a.d. Beograd.

- **sužavanje ovlašćenja člana Berze zbog sužavanja dozvole za obavljanje poslova registrovane delatnosti:**

1. Olimpia Invest a.d. Beograd.

- **proširenje ovlašćenja za obavljanje poslova registrovane delatnosti u filijali:**

1. Ilirika Investments a.d. Beograd – sa registrovanom filijalom u Subotici,
2. Fima International a.d. Beograd – sa registrovanom filijalom u Novom Sadu.

- **prestanak ovlašćenja za obavljanje poslova registrovane delatnosti u filijali:**

1. East West Invest a.d. Beograd (prestanak registrovane filijale u Beogradu, u ul. Katanićeva br.16.)

Prestanak članstva na Berzi

U 2008. godini, Upravni odbor Berze je doneo pet rešenja kojim je status člana Berze prestao:

- **usled prestanka ispunjenosti uslova na osnovu kojih je stekao članstvo na Berzi:**

1. AAA Security broker a.d. Beograd (prestanak uslova stručne osposobljenosti)

- **usled podnošenja zahteva za dobrovoljni prestanak članstva na Berzi:**

2. GT BROKER a.d. Beograd;
3. MULTIBROKER a.d. Beograd
4. ECOTEL a.d. Beograd
5. KBC BROKER a.d. Beograd

2. INFORMACIONO TEHNIČKE OPERACIJE

Uvod

Trend kretanja na Beogradskoj berzi u 2008. godini, naročito u drugoj polovini godine, delimično je uticao na korekciju razvojnih planova Beogradske berze, prevashodno u delu redukcije plana investicionih ulaganja u nabavku nove opreme. Ipak, većina planiranih aktivnosti je realizovana, te se u tom smislu 2008. godina može smatrati uspešnom u oblasti razvoja informacionih tehnologija Berze.

Završeni projekti koji su pušteni u produkciju 2008. godine, su: novi informacioni trgovački sistem Berze baziran na FIX protokolu (BelexFIX); novi sistem za informisanje korisnika BelexInfo; sistem »Virtuelna berza« za praktičnu nastavu u oblasti berzanskih poslova namenjen obuci na visokoškolskim ustanovama; kao i rezervni sajt Berze (DRS – Dissaster Recovery Site).

Polaznu osnovu izveštaja o realizovanih aktivnostima Berze za 2008. godinu, u segmentu informaciono-tehničkih operacija, čine planirane razvojnih aktivnosti za tu godinu sa specifikacijom stepena njihove realizacije, kao i realizovane neophodne, neplanirane, aktivnosti po zahtevima korisnika.

Realizacija ovih poslova, tokom godine, odvijala se u oblastima:

1. Održavanje infrastrukture i dnevne aktivnosti
2. Održavanje produkcije sistema BELEX
3. Novi sistem za trgovanje BELEXFIX
4. Stabilizacija i modifikacija nove aplikacije (BELEXFIX)
5. Modifikacija servisa BELEX.info
6. Modifikacija WEB sajta Beogradske berze
7. Modifikacija komunikacione i energetske infrastrukture
8. Preuređenje sale za obuku
9. Pобољшanje opšte sigurnosti sistema
9. Izrada rezervnog sajta Berze za novi sistem
10. Merenje tačnog vremena
11. Instalacija studija TV „Avala“
12. Internet
13. Objavljivanje radova i stručno usavršavanje
14. Ostali projekti

Vremenski raspored u obavljanju gore navedenih aktivnosti prikazan je u sledećoj tabeli (tabela 1.):

Aktivnost	Početak	Kraj	Rok (mes)	Komentar
Održavanje infrastrukture i dnevne aktivnosti	01.01.	31.12.	12	Realizovano
Održavanje BELEX u produkciji	01.01.	12.04.	3.5	Realizovano
Novi sistem za trgovanje - BELEX FIX	01.01.	12.04.	3.5	Realizovano sa kašnjenjem
Stabilizacija i modifikacija BELEX FIX	15.04.	31.12.	8.5	Realizovano
Modifikacija servisa BELEX Info	01.03.	22.09.	7	Realizovano
Modifikacija i održavanje WEB sajta Berze	01.01.	29.12.	12	Realizovano
Modifikacija komunikacione i energetske infrastrukture	01.01.	30.06.	6	Agregat nije postavljen zbog dozvola
Preuređenje sale za obuku	01.06.	01.07.	1	Realizovano
Poboljšanje opšte sigurnosti sistema	01.06.	31.12.	7	Kontinualna aktivnost
Izrada rezervnog sajta Berze	01.01.	31.12.	12	I faza realizovana II faza u toku (Lux)
Merenje tačnog vremena	01.02.	29.02.	2	Realizovano
Instalacija studija TV „Avala“	15.02.	31.03.	1.5	Projekat obustavljen
Internet	01.06.	30.07.	2	Realizovano
Objavljivanje radova i stručno usavršavanje	01.01.	31.12.	12	Realizovano
Novi projekti	01.02.	31.12.	10	
- Dokument management				U toku
- Adrese partnera				Realizovano
- Vođenje konferencije				Realizovano
- Banjalučka berza				U toku
- Montenegro berza				U toku
- Virtuelna berza				Realizovano

1. Održavanje infrastrukture i dnevne aktivnosti

Aktivnosti na održavanju informacionog sistema odvijaju se po rasporedu utvrđenom **Knjigom dnevnih aktivnosti** i istom su obuhvaćene redovne i vanredne situacije.

Dnevne aktivnosti obuhvataju sledeće:

- **Administracija sistema** (svakodnevno definisanje parametara sistema, startovanje i zaustavljanje svih aplikacija, izrada kopija podataka itd.);
- Monitoring sistema (nadzor i snimanje protoka podataka na svim linijama, snimanje opterećenja računara, funkcionisanja klijentskih radnih stanica i servera itd.);
- **Razmena podataka** sa Centralnim registrom i članovima Berze;
- **Pomoć korisnicima** - članovima Berze i zaposlenima Berze u vidu pružanja raznih objašnjenja za korišćenje programa, obuku za korišćenje novih programa itd;
- **Zamena** postojeće i instalacija nove opreme.

Pojam „infrastruktura“ odnosi se na sve uređaje, kao i računarsku mrežu, telekomunikacione i energetske linije.

Informacioni sistem Beogradske berze funkcioniše na kompleksnoj infrastrukturi, koja se početkom 2008. godine sastojala od:

- **Računarske mreže** sa odgovarajućom opremom (30 servera, 32 komunikaciona i mrežna uređaja, 110 radnih stanica na Berzi, 220 radnih stanica kod brokera itd.).
- **Telekomunikacionih linija** (4 ISDN PRI linije, 4 Frame Relay, 2 iznajmljene linije, 32 telefonske linije na Simens centrali, 25 nezavisnih telefonskih linija, 3 optička vlakna između glavnog i rezervnog sajta).
- **Sistema za napajanje električnom energijom** sa uređajima za neprekidno napajanje (UPS) koji se kontrolišu preko GPRS modema (3 UPS-a od 10KVA, 2 UPS od 5KVA, 15 UPS-eva od 1.5 KVA, 35 manjih UPS-eva snage od 0.5KVA do 0.8KVA).
- **Sistema za obezbeđenje temperaturnih uslova** (2 klima ormana Libert Hiros snage 2x10KVA, 2 klima uređaja kapaciteta 24BTU i više kancelarijskih klima uređaja kapaciteta 12BTU).
- **Uređaja za kontrolu** ulaza u prostorije Beogradske berze i video nadzora prostorija Berze.

Uređaji Berze tokom 2008. godine bili su smešteni u tehničkim sobama na prvom i trećem spratu i kancelarijama zaposlenih, dok su 4 servera Berze bila smeštena na lokaciji internet provajdera AbsoluteOK. Aktiviranje rezervnog sajta Beogradske berze na lokaciji AbsoluteOK, juna 2008. godine, podrazumevalo je i preseljenje opreme koja pripada rezervnom sajtu na novu lokaciju. Tehnička soba na III spratu preimenovana je za smeštaj servera za „Virtuelnu berzu“, kao i komunikacionu i mrežnu opremu neophodnu za funkcionisanje mreže na III spratu.

Za regularno i redovno funkcionisanje informacionog sistema angažovano je oko 40% ljudskih resursa IT sektora u redovnim situacijama.

Nakon stabilizacije novoga sistema za trgovanje BELEXFIX u trajanju od 3 meseca, ISDN, PRI i FR veze su prebačene na optičku infrastrukturu, tako da je prestalo korišćenje žičanih kablova za ove potrebe.

2. Održavanje produkcije sistema BELEX

Održavanje starog trgovačkog sistema BELEX je imalo dve suštinski različite faze:

- Održavanje verzije BELEX-a u produkciji odnosilo se na modifikaciju u skladu sa novim zahtevima korisnika u cilju obezbeđenja funkcionalnosti aplikacije i povećanja njene stabilnosti. Ova aktivnost je bila realizovana u prva tri meseca 2008. godine, odnosno do 14.4.2008. godine kada je pušten u produkciju novi sistem BELEXFIX.
- Nakon starta novoga sistema BELEXFIX, sistem BELEX je zadržan u upotrebi do kraja 2008. godine u svrhu generisanja svih potrebnih izveštaja i pregleda. Kopija sistema je održavana na rezervnom serveru i bila je dostupna kontrolorima Berze i IT sektoru, sa posebnih radnih stanica.

3. Sistem za trgovanje BELEXFIX

Novi Sistem za daljinsko trgovanje Beogradske berze - BELEXFIX, zasnovan na komunikaciji sa njegovim korisnicima putem FIX protokola, nakon uspešno izvršene instalacije i testiranja, Odlukom Direktora Berze (od 3.4.2008. godine) pušten je u produkciju dana 14.4.2008. godine. U procesu realizacije projekta redizajna sistema za trgovanje Beogradske berze, u 2008. godine, završeno je testiranje sistema u testnom i produkcionom sistemu, probni rad sistema sa članovima Berze (mock trading), inicijalno punjenje sistema sa podacima iz tekuće produkcije i puštanje sistema u rad.

Aktivnosti na Projektu tokom 2008. godine, sa vremenskim rasporedom trajanja faza, prikazane su u sledećoj tabeli (Tabela 2.)

Tabela 2. Aktivnosti na sistemu BELEX FIX u 2008. Godini

Aktivnost	početak	završetak
Listing, Trgovanje, Nadzor, Fakturisanje	01.01.2008.	31.01.2008.
Testiranje u produkcionom okruženju	01.01.2008.	31.01.2008.
Izveštavanje (Warehouse)	01.01.2008.	31.01.2008.
Testiranje u testnom okruženju	01.01.2008.	15.01.2008.
Testiranje u produkcionom okruženju	16.01.2008.	31.01.2008.
Klijentska aplikacija za brokere	01.01.2008.	31.01.2008.
Testiranje u produkcionom okruženju	01.01.2008.	31.01.2008.
Data feed, Belex info, WEB sajt	01.01.2008.	31.01.2008.
Testiranje u testnom okruženju	01.01.2008.	15.01.2008.
Testiranje u produkcionom okruženju	16.01.2008.	31.01.2008.
Ceo sistem	01.01.2008.	03.03.2008.
Testiranje u produkcionom okruženju (Interno)	01.01.2008.	31.01.2008.
Mock Trading	01.02.2008.	11.04.2008.
Puštanje u rad	12.04.2008.	14.04.2008.

4. Stabilizacija i modifikacija nove aplikacije (BELEXFIX)

Modifikacija novog sistema BELEXFIX odnosila se na modifikaciju u skladu sa novim zahtevima korisnika u cilju obezbeđenja bolje funkcionalnosti aplikacije i povećanja njene stabilnosti i obuhvatila je sledeće aktivnosti:

- **Nadogradnju sistema, nazvanu Faza 2a** - puštena u produkciju 14.07.2008. godine. U ovoj fazi otklonjene su primedbe članova Berze koje su se pojavile u prva tri meseca eksploatacije novoga sistema i uvedene nove funkcionalnosti koje članovima i kontrolorima Berze olakšavaju rad (npr.: višestruka knjiga naloga, višestruka knjiga zaključnica, mogućnost preuzimanja starog eksporta, modifikacija eksporta iz knjige naloga u toku trgovanja itd.).

- **FIX API** - interfejs koji članovima Berze daje mogućnost rutiranja naloga iz „backoffice“ aplikacija direktno u BELEXFIX. Berza je interfejs razvijala od sredine do kraja 2008.godine, ali isti neće biti u upotrebi dok članovi Berze ne realizuju modifikaciju svojih internih backoffice aplikacija i dok se ne izvrše konsultacije sa Komisijom za hartije od vrednosti u pogledu aktivnosti nadzora elektronskog rutiranja naloga.
- **Trezorski zapisi i ZIF** – podrazumeva razvijanje i implementaciju tehnologija za primarno trgovanje trezorskim zapisima i sekundarno trgovanje akcijama zatvorenih investicionih fondova. Funcionalnosti su puštene u produkciju sredinom novembra 2008. godine.
- **„Žuti nalog“** – nalog sa nizom funkcionalnosti koje članovima Berze i Berzi omogućavaju praćenje puta naloga i sprečavanje posledica nastalih pri gubitku naloga usled prekida telekomunikacionih veza ili bilo kog drugog sistemskog problema u računarskim mrežama. Funcionalnost je puštena u produkcije krajem godine.

5. Modifikacija servisa BELEX.info

Belex.info - aplikacija Beogradske berze koja korisnicima, na komercijalnoj osnovi, omogućava direktno praćenje trgovanja u realnom vremenu, čine je tri servisa: BELEX.info web aplikacija, BELEX.info WAP servis i SMS poruke.

Servis BELEX.info u 2008. godini je imao sledeće faze razvoja:

- Stara verzija BELEX.info aplikacije (održavana do kraja septembra 2008. godine) zamenjena je novom aplikacijom BELEX.info baziranom na FIX protokolu.
- Nova verzija BELEX.info predstavlja tehnološki i funkcionalno novu aplikaciju koja sadrži niz novih funkcionalnosti (portfolio treker, bolje grafičke alate za prikaz indeksa itd.).

6. Modifikacija WEB sajta Beogradske berze

WEB sajt Beogradske berze je tokom 2008. godine razvijan kroz tri faze:

- Stari sajt, bio je u produkciji do aprila 2008. godine, i zamenjen je sa puštanjem u produkciju nove aplikacije BELEXFIX.
- Novi sajt, vizuelno isti kao stari, ali sa razlikom u načinu generisanja podataka za sajt.
- Modifikacija novog sajta sa ciljem uvođenja funkcionalnih i tehničkih poboljšanja, kao što su promena izgleda strana (naročito prve strane), oslobađanja donje margine, uvođenja novog grafičkog alata za vesti i dijagrame itd. Ova modifikacija je izvršena tokom decembra 2008. godine.

Aktivnosti na web sajtu realizovane su u saradnji sa spoljnim saradnicima na osnovu ranije zaključenih ugovora.

7. Modifikacija komunikacione i energetske infrastrukture

Na početku 2008. godine Berza je koristila sledeće telekomunikacione linije:

- 4 Frame Relay (Telekom)
- 4 ISDN PRI (Telekom)
- 2 iznajmljene linija (Telekom)
- Optički kabl (3 vlakna) za vezu sa internet provajderom Absolute OK (vlasništvo Absolute OK) koji se koristi za potrebe WEB sajta, BELEX Info servisa i Data feed-a.

Marta 2008. godine sve žičane veze, koje su članovi Berze koristili za trgovanje (Frame Relay, ISDN PRI i iznajmljene linije), zamenjene su optičkom infrastrukturom. Kako je sistem BELEXFIX u potpunosti instaliran i testiran na optičkoj opremi i linijama, žičane veze su otkazane polovinom godine.

Sa aktiviranjem rezervnog sajta na lokaciji AbsoluteOK i preseljenjem pripadajuće opreme, postojeće optičke linije su reorganizovane kako bi se celokupna komunikacija između 2 sajta obavljala preko optičkih linija.

Radovi na renoviranju električne instalacije i instalaciji novog agregata odnose se na:

- Ponovljeno prikupljanje ponuda za nabavku agregata (prvobitne iz 2007. godine zastarele), njihova analiza i kupovina agregata u skladu sa Odlukom Upravnog odbora.
- Modifikaciju elektro instalacija (u objektu SIV III u kome je poslovno sedište Berze), u cilju priključenja novog agregata. Ovi poslovi nisu do kraja realizovani zbog problema sa pribavljenjem dozvola i saglasnosti nadležnih gradskih organa za instalaciju agregata.
- Instalacija agregata, testiranje i puštanje u rad (takođe nije urađeno zbog prethodno navedenog razloga).

8. Preuređenje Sale za obuku

U cilju efikasnijeg rada Sale za obuku i povećanja sigurnosti informacionog sistema Berze, izvršeno je njeno preuređenje, u smislu odvajanja od ostatka računarske mreže Beogradske berze. Poslovi u procesu preuređenja odnosili su se na:

- Instaliranje 3 servera u Sali za obuku koji služe samo za tu namenu;
- Uvođenje ADSL linije za pristup Internetu sa svih radnih stanica u Sali;
- Instaliranje BELEXFIX aplikacija za trgovanje na servere u Sali, kao i aplikacija za klijentske servere i nove klijentske aplikacija za trgovanje na radnim stanicama;
- Instaliranje na radne stanice aplikacije Teletrader professional, firme Teletrader i Quote Station firme Eurpoint;
- Obuka zaposlenih Berze za samostalan rad i korišćenje Sale u procesu edukacije.

9. Poboljšanje opšte sigurnosti sistema

Poboljšanje bezbednosti informacionog sistema u 2008. godini sprovedeno je kroz aktivnosti:

- Uvođenja nove generacije softvera za zaštitu od virusa
- Definisanja nove strategije za arhiviranje podataka
- Definisanja nove strategije u procesu korišćenja interneta i komuniciranja sa eksternim licima
- Izrade predloga izmene pravilnika za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja Berze koji sadrže tehnološka uputstva i procedure za postupanje u redovnim i vanrednim situacijama, kao i predloga izmene pravilnika o sistematizaciji i organizaciji Berze u skladu sa novouspostavljenim uslovima organizacije i rada, a što direktno utiče na sigurnost sistema.

10. Izrada rezervnog sajta Berze za novi sistem

Provajder za DRS Beogradske berze, kompanija AbsoluteOK, dugogodišnji je saradnik Berze u oblasti Interneta. U cilju realizacije DRS na lokaciji van Berze, kod kompanije AbsoluteOK postavljena su tri optička vlakna koja povezuju dve lokacije i nabavljen je par posebnih uređaja koji omogućavaju višestruko povećanje kapaciteta ove linije po principu frekventne modulacije signala. Kako su uređaji postavljeni i testirani, tokom 2008. godine izvršeno je uspešno premeštanje odgovarajuće računarske opreme na novu DRS lokaciju. Pomenute aktivnosti odvijale su se u dve faze i po sledećim grupama poslova:

- **Prva faza**, finansirana od strane Beogradske berze, imala je za cilj izgradnju DRS sa setom funkcionalnosti koji zadovoljavaju potrebe Berze. U okviru ove faze izvršeno je:
 - Reorganizovanje tehničke sobe na I spratu sa prenosom odgovarajuće opreme iz tehničke sobe na III spratu u tehničku sobu na I spratu.
 - Preseljenje opreme za DRS na novu lokaciju.
 - Reorganizovanje tehničke sobe na III spratu za nove namene.
- **Druga faza** je imala za cilj izrada DRS prema EU standardima. U ovoj fazi izvršeno je:
 - Izrada idejnog projekta za DRS sa upućivanjem Vladi Velikog vojvodstva Luksemburg i Luksemburškoj berzi sa zahtevom za donirenje sredstava za realizaciju ovoga projekta. Projekat je od strane Luksemburške vlade odobren sredinom 2008.godine, a Protokol o saradnji potpisan je decembra 2008. godine između vlada Republike Srbije i Velikog Vojvodstva Luksemburg.
 - Raspisivanje tendera za nabavku opreme i obavljanje razgovora sa ponuđačima, tokom poseta stručnog tima Luksemburške berze. Ovlašćena institucija donatora za koordinaciju i nadzor projekta je u mogućnosti da početkom 2009.godine izvrši izbor dobavljača opreme.
 - Višekratno testiranje postojećeg DRS u cilju provere funkcionalnosti i definisanja precizne specifikacije opreme i softvera za novi DRS.

11. Merenje tačnog vremena

Merenje tačnog vremena je jedan od zahteva visokog prioriteta za ispravno funkcionisanje informacionog sistema Berze imajući u vidu kriterijum određivanja prioriteta uparivanja naloga prema vremenu ispostavljanja naloga u Sistem za trgovanje. Stoga, Berza je definisala kriterijum po kome učesnici u trgovanju preuzimaju tačno vreme sa servera Berze. Za realizaciju ovog zahteva nabavljen je i instaliran novi softver na serverskoj i klijentskoj strani. Prema postavljenoj proceduri, berzin server preuzima tačno vreme sa Interneta, preko posebnih sajtova koji obavljaju distribuciju tačnog vremena sa satelita. Kako tokom dana dolazi do razdešavanja servera, pogotovu virtuelnih, neophodno je da se sinhronizacija vremena vrši periodično u toku trgovanja, što dalje prouzrokuje određene sinhronizacione probleme pogotovu na aplikacijama koje rade na virtuelnim serverima. Iz tog razloga navedeni problem je više puta razmatran i vršena je višestruka modifikacija softvera za sinhronizaciju vremena tokom cele godine.

12. Instalacija studija TV „Avala“

U 2008. godini je završena priprema Sale za posetioce za namene TV studija. Preostalo je da se izvrši nabavka potrebna oprema za koju su pribavljene ponude i odabran dobavljač. Zbog pogoršanja uslova poslovanja i neizvesne dalje materijalne pozicije Berze, privremeno je odložena realizacija nabavke opreme imajući u vidu da ista nema visok stepen prioriteta u pogledu nesmetanog obavljanja osnovnih berzanskih funkcija.

13. Internet

Oprema za internet (WEB, BELEX Info, Data feed) koja se nalazi se na lokaciji internet provajdera AbsoluteOK, sastoji se od servera ML350G3 dimenzija 5U; DL350G2 dimenzija 2U; ML380G5 dimenzija 2U i DL380G5 dimenzija 2U. Server ML350G3 je zamenjen novim serverom DL380 dimenzija 2U. Imajući u vidu činjenicu da je nakon puštanja BELEXFIX aplikacije u rad istovremeno distribuiran stari i novi FIX feed, na lokaciji provajdera je instaliran još jedan server DL380 G5 za ovu namenu.

14. Novi projekti

Novi projekti započeti i/ili realizovani u 2008. godini su:

- Evidencija i arhiviranje dokumentacije (Dokument management)
- Aplikacija za evidenciju adresa poslovnih partnera
- Aplikacija za vođenje konferencije Beogradske berze
- Prilagođavanje sistema za trgovanje potrebama Banjalučke berze
- Prilagođavanje sistema za trgovanje potrebama Montenegro berze
- Virtualna berza

Evidencija i arhiviranje dokumentacije (Dokument management) - obuhvata aplikaciju i odgovarajuću opremu (server, radne stanice, skener). Standardna aplikacija za evidentiranje dokumentacije omogućava upis skeniranih dokumenata u bazu i njihovo pretraživanje po različitim kriterijumima. Imajući u vidu široku ponudu ovih aplikacija sa različitim nivoom funkcija, moguće je izvršiti nabavku aplikacije prihvatljive potrebama Berze. Aktivnosti po predmetnom projektu odnose se na: Definisane biznis zahteva (IT, SPO, Marketing); Prikupljanje ponuda i odabir ponuđača; Instalacija aplikacije i obuka; Inicijalno punjenje baze podataka.

Aplikacija za adrese partnera - obuhvata obradu adresa poslovnih partnera sa mogućnošću štampe pregleda i nalepnica. Aplikaciju je sačinjena po sledećim aktivnostima: Definisane biznis zahteva; Analiza zahteva i dizajn aplikacije; Razvoj aplikacije i testiranje; Inicijalno punjenje baze podataka; Puštanje u produkciju.

Aplikacija za praćenje konferencije Berze - obuhvata obradu podataka vezanih za konferenciju (učesnici, panelisti, pozivi i podaci o putovanju i smeštaju) uz mogućnost štampe neophodnih pregleda i izveštaja. Aplikacija je realizovana po sledećim aktivnostima: Definisane biznis zahteva; Analiza zahteva i dizajn aplikacije; Razvoj aplikacije i testiranje; Inicijalno punjenje baze podataka; Puštanje u produkciju.

Prilagođavanje sistema za trgovanje potrebama Banjalučke berze - U cilju definisanja i započinjanja saradnje sa Banjalučkom berzom po osnovu predmetnog projekta završene su aktivnosti: Dogovor sa Banjalučkom berzom oko potreba rada na sistemu za trgovanje; Izrada prve verzije analize razlika u postupku trgovanja dveju berzi; Izrada okvirnog plana realizacije; Priključenje na Banjalučke berze na aplikaciju Beogradske berze pripremljenu za potrebe obuke na visokoškolskim ustanovama u cilju sagledavanja potreba prilagođavanja sistema; Biznis zahtevi u fazi definisanja od strane Banjalučke berze

Prilagođavanje sistema za trgovanje potrebama Montenegroberze - Aktivnosti na ovom projektu odvijale su se približno aktivnostima kod prethodnog projekta: Dogovor sa Montenegro berzom oko potreba rada na delu sistema za trgovanje; Izrada prve verzije analize razlika u postupku trgovanja dveju berzi; Izrada okvirnog plana realizacije; Prikličenje na Montenegro berze na aplikaciju Beogradske berze pripremljenu za potrebe obuke na visokoškolskim ustanovama u cilju sagledavanja potreba prilagođavanja sistema; Biznis zahtevi u fazi definisanja od strane Montenegro berze.

Virtuelna berza - Ovim projekatom je postavljen zadatak omogućavanja obuke studenata na test sistemu za trgovanje, putem interneta. U toku 2008. godine u ovaj projekat je uključeno 5 fakulteta: Fakultet organizacionih nauka, Beogradska bankarska akademija, Ekonomski fakultet iz Kragujevca, Singidunum i Ekonomski fakultet iz Beograda.

Projektom je produkciona aplikacija za trgovanje Beogradske berze preuređena u klijentskom delu (klijentski serveri se nalaze na Beogradskoj berzi), a klijentske stanice fakulteta pristupaju sistemu putem interneta. Aplikacija je i funkcionalno modifikovana i omogućuje nastavnom osoblju praćenje rada studenata na posebnim kontrolnim stanicama.

Završena je prva verzija projekta, sa testiranjem i simulacijom trgovanja, tehnička provera i testiranje pojedinačnih fakulteta i svih zajedno te je projekat u produkciji.

3. UNUTRAŠNJA ORGANIZACIONA I KADROVSKA OSPOSOBLJENOST BERZE

Unutrašnja organizaciona struktura poslovanja Berze ustanovljena je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Berze, a u skladu sa odredbama Zakonom i podzakonskim aktom Komisije za hartije od vrednosti koje regulišu materiju organizacione osposobljenosti Berze za obavljanje poslova organizatora tržišta. Svojom organizacionom strukturom, Berza obezbeđuje blagovremeno, racionalno i ekonomično izvršavanje poslova i zadataka iz delokruga rada Berze, kao i optimalno korišćenje kadrovskih i materijalnih kapaciteta Berze.

Rad zaposlenih organizovan je kroz tri organizacione jedinice Berze: **Kabinet direktora** -u okviru koga se organizuje rad kroz četiri službe: interna kontrola; pravni i opšti poslovi; poslovi PR i marketinga; finansijsko- računovodstveni poslove); **Sektor za informaciono tehničke operacije (ITO)** – u okviru koga se organizuje rad kroz dva odeljenja -odeljenje za rukovodjenje sistemom i odeljenje aplikacije i **Sektor za poslovne operacije (PO)** – u okviru koga se organizuje rad kroz dva odeljenja - odeljenje poslovnih aktivnosti i usluga i odeljenje kontrole tržišta

U okviru aktivnosti na unapređenju uslova za rad, a u sklopu obaveze poslodavaca utvrđene Zakonom o bezbednosti i zdravlju na radu (Službeni glasnik RS. br. 101/2005) da izvrše procenu rizika na svakom radnom mestu i u radnoj okolini, te usvoje akt /pravilnik/ o proceni rizika za sva radna mesta, načinu i merama za njihovo otklanjanje, Upravni odbor Berze, dana 9.7.2008. godine usvojio je Akt o proceni rizika na radnom mestu i radnoj okolini Beogradske berze i ovlastio Direktora Berze da u vezi predmetnog Akta, a u skladu sa Zakonom donese Pravilnik kojim se regulišu prava, obaveze i odgovornosti u vezi sa bezbednošću i zdravljem na radu, utvrđene Zakonom.

Pregled kadrovske strukture Berze u periodu 2005.-2007. godina

U pogledu kadrovske strukture i osposobljenosti, Beogradska berza je pored nastavka trenda kvalitativne izmene kvalifikacione strukture zaposlenih uslovljene sve složenijim potrebama u procesu rada, a koje su su omogućile veće učešće zaposlenih sa visokom stručnom spremom i iskustvom na berzanskim i finansijskim poslovima, došlo je i do kvantitativnih promena u odnosu na prethodnu godinu, u smislu povećanja broja izvršilaca u okviru postojeće organizacione strukturi Berze.

	VSS	VŠS	SSS	VKV	VK	PKV	NKV	UKUPNO
2005	23	6	8	-	-	-	-	37
2006	26	4	8	-	-	-	-	38
2007	28	4	8	-	-	-	-	40
2008	36	2	10	-	-	-	-	48

Od ukupnog broja zaposlenih u 2008. godini, 15 zaposlenih Berze ima brokersku licencu Komisije za hartije od vrednosti, kojim su stekli dozvolu za obavljanje brokerskih poslova.

U skladu sa odredbama akata Berze koji regulišu radne odnose i unutrašnju organizaciju i sistematizaciju poslova, Berza je sa zaposlenima ugovorila obavezu da Internom kontroloru Berze, u pisanoj formi, deklarišu sve svoje investicione račune (stanje o vlasništvu hartija od vrednosti) i investicione račune članova njegove uže porodice pod uslovom da je zaposleni upoznat ili bi morao da bude upoznat sa investicionim računima članova njegove uže porodice. Investicioni računi zaposlenog su poslovna tajna, a date podatke, Interni kontrolor Berze može dati samo na obrazloženi zahtev Direktora Berze, organa unutrašnjih poslova, pravosudnih organa, berzanskog kontrolora, kontrolora Komisije za hartije od vrednosti i to samo kada postoji osnovana sumnja (na osnovu raspoložive dokumentacije) da je zaposleni zloupotrebio svoj položaj i/ili privilegovanu informaciju ili poslovnu tajnu Berze u svrhu sticanja materijalne koristi ili manipulacije na tržištu.

U toku 2008. godine predstavnici Beogradske berze su, u sklopu unapređenja kadrovske efikasnosti i podizanja nivoa profesionalne osposobljenosti, a u cilju razmene informacija i iskustava posetili nekolicinu evropskih berzi, međunarodnih sajмова, seminara, strukovnih konferencija na kojima su uzeli i direktno učešće prezentacijom domaćeg tržišta kapitala. Učešće zaposlenih nije izostalo ni na polju objavljivanja stručnih radova iz oblasti berzanskog poslovanja, te informacione tehnologije.

Objavljivanje radova i stručno usavršavanje

U pogledu stručnog usavršavanja zaposleni Berze su objavili više radova i učestvovali na više naučnih i stručnih skupova iz oblasti informatike ili finansija:

- Konferencija Bankinfo
- Simpozijum E-trgovina
- Microsoft Sinergija
- Seminar za DataCore administratore
- Seminar za administraciju SQL baze podataka
- Evropska konvencija - primena MIFID-a
- DOW JONES STOXX- konferencija I proslava 10 godina postojanja

- Bukureštanska konferencija o primena korporativnih standard listiranih kompanija u JIE
- Konferencija BLSE
- Strukturirani proizvodi ICMA
- Strukturirani proizvodi STOXX
- Americko tržište opcija OIC
- EU standardi korporativnog upravljanja
- Konferencija Atinske berze
- Konferencija Bugarske berze
- Konferencija Makedonske berze
- Konferencija Montenegro berze
- Regionalne konferencije Ekonomist magazina
- Kopaoničko savetovanje ekonomista 2008.
- Savetovanja Udruženja banaka Srbije
- Sajam bankarstva u Novom Sadu
- Savetovanje u organizaciji centra ADIZES
- Road show partnerskih berzi održanih u Zagrebu, Beču

Takođe, predstavnici Berze prisustvovali su i sastancima sa saradnicima iz Luksenburga, sastancima TF i SC partnerskih berzi exYU I obavili posete berzama u Banja Luci i Podgorici u cilju sagledavanja mogućnosti implementacije sistema za trgovanje BELEXFIX itd., i učestvovali većem broju okruglih stolova i tribina.

4. MARKETING I ODNOSI SA JAVNOŠĆU

Aktivnosti u oblasti marketinga i odnosa sa javnošću u toku 2008. godine bile su orijentisane na povećavanje prisutnosti Berze u medijima i najširoj javnosti, kao i na poslove pripreme promocije događaja u organizaciji Beogradske berze. Pad berzanskih aktivnosti, kao i promene u okruženju koje su zabeležene u toku godine, rezultirao je u povećanoj zainteresovanosti javnosti za praćenje izveštaja, komentara i raznovrsnih materijala o poslovanju Beogradske berze i uticaju (ne)tržišnih faktora na kretanje berzanskih pokazatelja. Takođe, značajne aktivnosti marketinga imale su za cilj približavanje berzanskog poslovanja i operativnog funkcionisanja Beogradske berze najširoj javnosti kroz edukativnu i kroz informativnu funkciju. Iako negativni, trendovi kretanja na berzama u svetu kao i na Beogradskoj berzi doprineli su povećanju interesa javnosti o berzanskom poslovanju uopšte, mogućnostima, ali i opasnostima koje sa sobom donosi nastup na tržištu kapitala, uzrocima opšte finansijske krize koji se vezuju za funkcionisanje berzi, kao i neophodnim predznanjima i potrebnom stepenu opreznosti u izdavanju i prometu hartija od vrednosti.

Predstavnici Beogradske berze su tokom godine, na skupovima u zemlji i inostranstvu, prezentovali poslovanje i tehnološko-tehnička promene rada Beogradske berze. Takođe, tokom godine predstavnici vlade Republike Srbije posetili su Beogradsku berzu.

Stručne diskusije, bilo organizovane od strane Beogradske berze ili drugih institucija, na kojima je preko svojih stručnjaka bila zastupljena Beogradska berza, praćene su i primerenim promotivnim materijalima – štampanim publikacijama, stručnim tekstovima, analizama i CD prezentacijama.

Redovnom mesečnom publikacijom Berze – Bilten tokom godine je, tekstovima ranijih i novih autora i analizama poslovanja, nastavljeno kontinuirano prikazivanje kretanja na domaćem i svetskim tržištima. Elektronsko izdanje mesečnog izveštaja, kao dela sadržaja Biltena, redovno je objavljivano na internet stranici Berze, a elektronska verzija celokupnog

mesečnog glasila distribuirana je i na adrese poslovnih partnera, stranih predstavništava u zemlji, kao i ambasadama Republike Srbije u inostranstvu koje su za istom iskazale interes. U 2008. godini ustanovljena je i mogućnost elektronske pretplate na Bilten Berze.

Prezentacije poslovanja kompanija čije su akcije na listingu Beogradske berze, ili se ubrajaju u investitorima najprivlačnije, predstavljene su regionalnim i međunarodnim investitorima prisutnim na dva međunarodna Roadshow-a, koji su u Zagrebu i Beču održani u junu i oktobru 2008.godine. Roadshows su organizovani u prema planu saradnje berzi regiona u sklopu Sporazuma iz decembra 2007.godine. Kompanije su imale priliku da se predstave profesionalnim investitorima sa područja Austrije, Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Makedonije, kao i drugih država centralne Evrope. Prvi međunarodni Roadshow organizovan je 11. juna 2008.godine u Zagrebu. Događaju je prisustvovalo oko 300 učesnika, među kojima i predstavnici menadžmenta pet kompanija sa tržišta Beogradske berze: Energoprojekt holding a.d. Beograd, Soja protein a.d. Bečej, Tigar a.d. Pirot, AIK banka a.d. Niš i Metals banka a.d. Novi Sad, kao i predstavnici domaćih investitora (brokersko-dilerska društava, investicioni i penzioni fondovi itd.). Naredna prezentacija održana je 15. i 16. oktobra 2008.godine u Beču, i tom prilikom su se međunarodnim investitorima predstavile naše četiri kompanije: Energoprojekt holding a.d. Beograd, Komercijalna banka a.d. Beograd, Metals banka a.d. Novi Sad i Tigar a.d. Pirot. Oba događaja okarakterisana su kao izuzetno uspešna, sa velikim brojem investitora koji su prisustvovali opštim prezentacijama i iskazanim visokim interesom za individualne razgovore sa srpskim kompanijama. Naše kompanije su pokazale profesionalan odnos pomenutim prezentacijama.

Predstavljanja domaćim i stranim profesionalnim investitorima, uz prisustvo medija, predstavlja još jedan korak ka „otvaranju“ domaćih kompanija i uvođenju prakse „dobrog korporativnog upravljanja“ što je preduslov za privlačenje investitora i obezbeđenje dodatnih izvora finansiranja.

Tokom godine nastavljena je uspešna saradnja sa medijima koja se odvijala kroz održavanje redovnih kvartalnih konferencija za štampu, distribuciju izveštaja i tekstova Beogradske berze, kao i redovnim gostovanjima predstavnika Berze u emisijama radio i TV stanica i intervjuima u štampanim medijima. Dnevni i nedeljni izveštaji, redovno se, nakon završetka berzanskog sastanka, prosleđuju na adrese redakcija štampanih i elektronskih medija u zemlji i inostranstvu.

Pored cifarskih i grafičkih izveštaja o trgovanju, medijima su tokom godine, u proseku dva puta nedeljno, distribuirani stručni tekstovi koji na primeren i jednostavan način javnosti približavaju najrazličitije aspekte berzanskog poslovanja. Događaji koji su obeležili 2008. godinu – uključivanje srpskih akcija u međunarodne indekse, prodaja licence na indeks BELEX15, uključivanje prvih akcija ZIF-a i prvi market maker na domaćem tržištu kapitala, praćeni su adekvatnim najavama, kao i odgovarajućim edukativnim tekstovima koji su navedene promene približili medijima i najširoj javnosti.

U toku 2008. godine nastavljena je uspešna saradnja sa TV Avalom kroz dva dnevna uključivanja predstavnika Beogradske berze u emisiju „Poslovni dan“. U okviru uključivanja, pored podataka o trgovanju, predstavnici Berze javnost su upoznavali sa osnovnim principima i terminima berzanske trgovine. Po sličnom principu, jedanput nedeljno, predstavnici Berze uključivali su se i u program TV Enter.

Tokom godine zabeleženo je i nešto intenzivnije interesovanje radio stanica za informacije sa Beogradske berze. Naime, tokom jutarnjeg programa nekoliko radio stanica, kao i nakon trgovanja, direktnim uključenjem, predstavnici Berze daju kratke i primerene informacije o trgovanju na Berzi. U programe Radija Novi Sad i Radija Beograd 202 Beogradska berza se uključuje jednom nedeljno sa izveštajem o nedeljnom poslovanju, dok povremeno, usmene izveštaje sa Berze preuzima i Radio Beta RFI.

Sva tiražnija dnevna i elektronska štampa u Srbiji, ali i mnogi regionalni listovi, informisali su javnost o kretanjima na Berzi, uz adekvatan komentar.

Trend povećanja broja redakcija štampanih i elektronskih medija iz zemlje i regiona, a povremeno i svetkih medijskih kuća, je nastavljen u smislu zahteva za redovnim izveštavanjem sa Beogradske berze. Time se potvrđuje značaj Beogradske berze u zemlji i regionu.

U cilju poboljšanja informisanja javnosti u što kraćem periodu nakon nastanka trgovačkog događaja, tokom protekle godine puštena je u produkciju funkcionalno unapređena i vizuelno redizajnirana verzija servisa za distribuciju podataka iz trgovanja u realnom vremenu – BELEX.info. Nova verzija ovog servisa je u više navrata prezentovana javnosti direktnim prezentacijama učesnicima kurseva Beogradske berze, učenicima i studentima koji su tokom godine posetili Beogradsku berzu i drugim zainteresovanim licima, a isto je vršeno i u formi tekstova, putem internet prezentacije i na druge primerene načine.

Tiker Beogradske berze redovno se objavljuje na većem broju internet prezentacija domaćih medijskih kuća, novinskih agencija i članova Berze.

Za predstavnike medija su, kao i prethodnih godina, organizovane obuke na kojima su informisani o osnovnim principima berzanskog poslovanja i funkcionisanja BELEX uz simulaciju trgovanja, analizu sadržine prospekata i čitanje izveštaja i praćenje pokazatelja objavljenih na internet stranicama Beogradske berze.

Polovinom aprila 2008. godine Beogradska berza je u saradnji gospođom Majom Petrović, potpredsednicom američke finansijske grupacije New York Life Investments organizovala predavanje za predstavnike domaćih medija na temu odnosa medija i institucija tržišta kapitala, kojom prilikom je naša gošća ponudila brojne primere koji ilustruju predmetna iskustva SAD.

Tradicionalno dobra saradnja Beogradske berze sa medijima ogledala se i u podršci koju su pružili prilikom održavanja Sedme međunarodne konferencije novembra 2008. godine.

Dvadeset sedam domaćih medijskih kuća imali su status medijskog prijatelja Konferencije, a samu Konferenciju pratilo je oko 30 akreditovanih novinara iz zemlje i inostranstva. U ulozi medijskog prijatelja Konferencije našle su se, kao prethodne godine, dve medijske kuće iz inostranstva – bugarski SeeNews i hrvatski SEEbiz.

Značajna medijska pažnja posvećena je i pojavi novih kompanija na Prime i Standard marketu berzanskog tržišta Beogradske berze, kretanju indeksa, novim indeksima i pokazateljima, kao i drugim promenama koja su obeležila kretanja na tržištu kapitala u 2008. godini.

Publikacije

Izdavačka delatnost Beogradske berze u 2008. godini obuhvatila je sledeće publikacije:

- »Uvod u berzansko poslovanje« i
- »Kodeks korporativnog upravljanja«;

kao i dve publikacije u elektronskom formatu

- »Tendencije na svetskom tržištu kapitala u 2007. godini« i
- »Zbornik radova 7. međunarodne konferencije Berze«.

Sudeći po interesovanju čitalaca i broju prodatih publikacija »Uvod u berzansko poslovanje«, koja predstavlja i prateći materijal »Osnovnog kursa o Berzi« u velikoj meri je zadovoljila potrebe javnosti za sveobuhvatnim, ali jednostavnim izvorom znanja o osnovnim oblastima berzanskog poslovanja i organizaciono-tehničkom funkcionisanju Beogradske berze. Publikacija predstavlja jednu od prvih na srpskom jeziku koja se bavi ovom tematikom. Namenjena je akcionarima, koji su to svojstvo stekli upisom ili kupovinom akcija u procesu svojinske transformacije, kao i svima onima koji žele da se edukuju i pripreme za efikasno upravljanje finansijskim sredstvima plasiranjem slobodnih sredstava u hartije od vrednosti na organizovanom tržištu, posredstvom članova Berze. Knjiga je koncipirana kao svojevrsni vodič kroz svet hartija od vrednosti i berzanske trgovine. Posebno atraktivnom, knjigu čine brojni primeri kojima se na slikovit način objašnava metodologija trgovanja primenom različitih metoda trgovanja, a u smislu načina utvrđivanja cena, uparivanja kupoprodajnih naloga, izveštavanja i sl. Sastavni deo knjige je i sažet pojmovnik koji olakšava snalaženje i razumevanje pojmova i termina koji se koriste stručnoj terminologiji berzanskog poslovanja.

Kodeks korporativnog upravljanja Beogradske berze nastao je kao rezultat saradnje Beogradske berze i Međunarodne finansijske korporacije (IFC) u okviru korporativnog upravljanja koji pomenuta korporacija realizuje u zemljama Jugoistočne Evrope uz finansijsku podršku Švajcarskog državnog sekretarijata za ekonomske poslove (SECO). Publikacija predstavlja skup pravila i principa izraženih kroz preporuke i odredbe kojima se „korisnicima“ Kodeksa bliže ukazuje na poželjnu praksu u oblasti korporativnog upravljanja. Kodeks je u prvom redu namenjen akcionarskim društvima čije su akcije uključene na neko

od tržišta Beogradske berze, ali i svim javnim društvima i drugima koji žele da se bliže upoznaju sa principima korporativnog upravljanja, koji mogu i treba da se sprovedu u akcionarskoj praksi.

U prvoj elektronskoj publikaciji Berze, »Tendencije na svetskom tržištu kapitala u 2007. godini« dat je prikaz turbulentne 2007. godine, koja je označila kraj četiri uzastopne godine uspona na berzanskim tržištima sveta. Od leta 2007. Obelodanjen je ulazak svetske ekonomije u jednu od najsnažnijih finansijskih kriza. Šok je nastao prskanjem balona na tržištu nekretnina u SAD koji je počivao na nagomilanim rizičnim zajmovima. Poremećaji tržišta američkih nekretnina proizveli su efekat na američko i ostala finansijska tržišta preko struktuiranih proizvoda baziranih na rizičnim hipotekarnim kreditima. Serija objavljenih bankrota fondova prestižnih kuća, podstakla je negativne reakcije. Berzanski indeksi našli su se na nizbrdici. Navedena kretanja transformisala su se u krizu likvidnosti, već dobro poznatu i potvrđenu tokom protekle godine.

Naredna elektronska publikacija, »Zbornik radova 7. međunarodne konferencije Beogradske berze«, predstavlja prateći materijal novembarske Konferencije, dvojezično srpsko-englesko izdanje. Pored materijala koji su dostavljeni od strane panelista sadrži i tekst »Ekonomske analize Izveštaja Evropske komisije za Srbiju za 2008. godinu u svetlu globalne finansijske krize«, koji je predstavljen u okviru Konferencije Berze.

5. SARADNJA SA INOSTRANSTVOM

Intenzivna saradnja na međunarodnom planu obeležila je i 2008. godinu. Pored redovnih kontakata sa drugim berzama i institucijama tržišta kapitala nastavljen je i proces komunikacije sa predstavnicima medija iz inostranstva, koji se sve intenzivnije uključuju u izveštavanje sa Beogradske berze. Pored redovnog dostavljanja izveštaja i analiza predstavnicima stranih medijskih kuća, obavljen je i veliki broj intervjua i razgovora sa predstavnicima Beogradske berze. Interes za trgovačke informacije Beogradske berze od strane inostranstva potiče pre svega iz zemalja bivše Jugoslavije i najbližeg okruženja – Hrvatska, Slovenija, Bosna i Hercegovina itd, ali u porastu je i interes ostalih zemalja zapadne i centralne Evrope. Na pojačano interesovanje investitora i analitičara iz inostranstva uticala je i saradnja Beogradske berze sa kompanijom Dow Jones STOXX - provajderom evropskih indeksa akcija koje je rezultiralo i u uključivanju srpskih hartija od vrednosti u regionalne indekse ove kompanije.

Tokom godine nastavljena je saradnja sa međunarodnim organizacijama i udruženjima berzi i drugih institucija tržišta kapitala, pre svega razmenom redovnih izveštaja iz poslovanja, kao i značajnijih publikacija.

Još jedan međunarodni događaj predstavljao je priliku za susret velikog broja predstavnika berzi iz zemalja okruženja. Reč je o 15. sportskim igrama berzi centralne i istočne Evrope održanim septembra 2008.godine na Halkidikiju, u organizaciji Atinske berze. Od 19 berzi koliko je učestvovalo na sportskim igrama, Beogradska berza je osvojila 4. mesto po ukupno ostvarenim rezultatima.

Saradnja zasnovana na Memorandumu o partnerstvu, između Beogradske, Makedonske, Zagrebačke i Ljubljanske berze, konkretizovana je u 2008. godini održavanjem dva međunarodna Roadshow-a u Zagrebu i Ljubljani, dok je sledeći Roadshow planiran je za proleće 2009. godine, u Beogradu, kao i izradom regionalnog indeksa akcija od strane Dow Jones STOXX-a.

6. SEDMA MEĐUNARODNA KONFERENCIJA

Međunarodna konferencija Beogradske berze, sedma po redu, održana je 13. i 14. novembra 2008. godine u Sava centru. U radu Konferencije učestvovalo je oko 250 predstavnika vodećih domaćih i inostranih finansijskih institucija – berzi, banaka, brokerskih kuća, investicionih fondova, konsultantskih kuća. Zvaničan naziv »UPGRADE IN BELGRADE Belgrade SuperMarket: One Stop, Learn All«, simbolično je odredio osnovnu »ideju« ovogodišnje Konferencije koja je sadržana u unapređenju postojećih znanja, ali i upoznavanju učesnika sa temama koje su se izdvojile aktuelnošću i zanimljivošću i koje do sada nisu bile u dovoljnoj meri zastupljene u regionu Jugoistočne Evrope, a sve sa ciljem približavanja regiona standardima i tehnologijama najrazvijenijih tržišta Evrope i sveta.

Uspehu Konferencije, doprinela su i dva specijalna predavanja koja su se odnosila na ekonomske nalaze Evropske Komisije za Srbiju za 2008. godinu u svetlu globalne krize, kao i na karakteristike aktuelne globalne krize.

Radni deo Konferencije podeljen je na četiri panela, dva specijalna predavanja i Mini roadshow domaćih kompanija čije akcije još nisu uključene na Berzu.

Paneli:

- Zabranjene veze - sukob interesa u finansijskim uslugama;
- Redukcija rizika ili novi rizik – SPV (Special Purpose Vehicle);
- Socijalno odgovorne kompanije – investicija koja pravi razliku;
- Globalni problem – lokalna glavobolja.

Specijalna predavanja:

- Institucionalne ekonomske veze Evropske unije i Srbije i ekonomski nalazi Izveštaja o napretku Srbije u 2008. godini;
- Kratak prikaz stvaranja mehura: neke važne karakteristike tekuće globalne finansijske krize treba imati na umu

Mini roadshow:

- Telekom Srbija a.d.

U toku Konferencije, definisani i objavljeni Zaključci konferencije, a početkom 2009. planiran je i izlazak specijalnog priloga Biltena sa prikazom izlaganja učesnika Konferencije.

7. EDUKACIJA STRUČNE I ŠIRE JAVNOSTI

Imajući u vidu značaj edukacije najšire javnosti kao potencijalnih investitora, kao i iskazan interes za različitim nivoom obrazovanja, Berza je povećala broj kurseva za koje je tokom 2007. godine iskazana najviša zainteresovanost. Time je načinjen uspešan korak u razvoju edukativne delatnosti, i naši pokazatelji govore o pozitivnom efektu održanih kurseva.

Tokom 2008. godine kurseve Berze je pohađalo ukupno 189 polaznika, pri čemu je najposećeniji bio »Osnovni kurs o Berzi«. Povećan je i interes za kurseve »Analiza investicija u hartije od vrednosti« i »Tehnička analiza – napredni kurs«. Kursevima su prisustvovala grupe do po 15 polaznika, a sprovedene ankete dale su pozitivan znak u pravcu njihovog daljeg održavanja i uvođenja novih tema.

Najveći broj polaznika »Osnovnog kursa o Berzi« u anketama je naveo da planira da se bavi investiranjima na Berzi, dok se na drugom mestu nalaze oni koji već trguju, ali bi želeli da dopune i nadgrade znanje o oblasti berzanskih poslova. Profil polaznika je raznovrstan, imajući u vidu da su kurs završili stomatolozi, građevinari, preduzetnici, ekonomisti, inženjeri, studenti, pa čak i penzioneri. Na osnovu sprovedenih anketa 80% svršenih polaznika planira da nastavi sa edukacijama na Berzi aplicirajući najviše za „Analizu investicija u hartije od vrednosti“ i »Tehničku analizu - napredni kurs«. Predavači na kursu su iz reda zaposlenih na Beogradskoj berzi, a novina koja je uvedena u novembru 2007. godine u cilju poboljšanja i unapređenja kvaliteta kursa kroz uspostavljanje saradnje sa TeleTrader-om i Europoint Systems (Tenfor), vodećim distributerima podataka, nastavljena je i 2008. godine. Predstavnici pomenutih distributera podataka, pored neke vrste vodiča o mogućnostima koje pružaju njihove web aplikacije, svim polaznicima kursa omogućili su jednomesečno besplatno korišćenje web aplikacija, odnosno TeleTrader professional i Quotestation. Rezultat uvedenih novina doprineo je povećanju broja zainteresovanih za tehničkom analizom koju, u vidu kursa, organizuje Beogradska berza.

Obzirom da vreme u kome živimo ne ostavlja mnogo vremena za analizu tržišta i direktno ulaganje na Berzu, održani kursevi početkom godine na temu opštih informacija o organizaciji, načinu rada i mogućnostima zajedničkog investiranja kroz investicione fondove, dali su pozitivan povratni efekat tako što su polaznici kursa dobili veću sigurnost da svoje

investicije povere profesionalcima za upravljanje investicijama u investicionim fondovima. Globalna finasijska kriza, nažalost mnoge ulagače nije ostavila ravnodušnim i mnoge je obeshrabrila i podstakla da povuku uložena sredstva. Rezultati investiranja koji se mere ostvarenom dobiti/gubitkom bili su jači argument od apel upućenih od strane institucija ka uzdržavanju od paničnih reakcija, te je manji broj investitora razumeo krizu kao period čiju prolaznost treba sačekati smirenim emocijama i razumnom reakcijom. Kao jedna od reakcija na pad tržišta je manji interes za edukacijom čime je svedukovan i broj polaznika kurseva u četvrtom kvartalu 2008. godine.

Planirana ciljna grupa polaznika kursa „Analiza investicija u hartije od vrednosti“ bila su fizička i pravna lica koja se bave finasijskim poslovima (brokeri, analitičari, banakari isl). Međutim, potreba za korišćenjem najjednostavnijih analitičkih alata u cilju donošenja investicione odluke i interesovanje šire javnosti uticali su na modifikaciju ovog kursa prema potrebama polaznika sa prosečnim znanjem iz oblasti ekonomije. Veliki broj uvaženih profesora i stručnjaka iz zemlje i inostranstva pojednostavljenim primerima iz prakse uz korišćenje najosnovnijih analitičkih alata doprineo je popularnosti kursa „Analiza investicija u hartije od vrednosti“, što će biti i težnja za naredni period.

Održavanje nastave za sticanje zvanja brokera u ingerenciji Komisije za hartije od vrednosti, odvija se i dvodnevni pohađanjem praktične nastave na Beogradskoj berzi. Tokom prethodne godine organizovano je sedam ciklusa dvodnevnih praktičnih obuka koje su vodili zaposleni na Beogradskoj berzi. Budućim brokerima predstavljeni su segmenti berzanskog poslovanja, od uključivanja hartija od vrednosti na listinge Berze, sticanja članstva na Berzi, preko modela trgovanja, proizvoda i servisa Berze, kontrole i nadzora, pa do simulacije trgovanja na trgovačkoj platformi – BELEXFIX.

Početak godine, predstavnici Beogradske berze održali su predavanje na seminaru u Kuli pod nazivom »Emisija obveznica kao načina finansiranja razvoja lokalnih samouprava«, na kome su predstavili mogućnosti finansiranja lokalne samouprave izdavanjem municipalnih obveznica. Seminar je organizovao Fond za podršku investicija u Vojvodini, koji između ostalih aktivnosti pruža i poslovnu edukaciju svim nivoima vlasti, savetovanje opštinskoj, gradskoj, pokrajinskoj i republičkoj administraciji po pitanju privlačenja stranih direktnih investicija. Krajem godine saradnja na temu municipalnih obveznica započeta je sa USAID-om, čija konkretizacija se može očekivati tokom 2009. godine.

Organizacija AIESEC, međunarodna platforma koja se bavi otkrivanjem i razvojem potencijala kod mladih ljudi, organizovala je 21. i 22. aprila 2008. godine u Beogradu, dvodnevni edukativni seminar o finansijama "FIDES" (*Finance Development Seminar*). Obradene su teme iz oblasti kolektivnog investiranja kroz investicione fondove, berzanski i brokerski poslovi, komercijalno bankarstvo, kao i FOREX – međunarodno tržište valuta, a predstavnici Beogradske berze imali su aktivno učešće i na ovom skupu.

Juna 2008.godine, Adizes centar za jugoistočnu Evropu, na redovnom okupljanju članova kluba koje čine predstavnici različitih privrednih subjekata koji posluju na teritoriji Srbije, Hrvatske, BiH i Makedonije, angažovali su predstavnike Beogradske berze kao gostujuće predavače u Banji Kanjiži. Članovi kluba upoznati su tom prilikom sa istorijatom Berze, procedurama trgovanja, mogućnostima sistema za trgovanje i planovima Berze u budućem periodu.

Jedan od redovnih vidova opšte edukacije predstavljaju i posete srednjoškolaca i studenata Berzi. Od početka 2008. godine, Berzu su posetili đaci ekonomskih skola iz Beograda, Paraćina, Sremske Mitrovice, Velike Plane, Novog Bečeja, Valjeva i Zrenjanina. Prvi put

interesovanje za Berzu su pokazali i gimnazijalci. Studenti Ekonomskog fakulteta iz Beograda, FON-a, Megatrenda i Pravnog fakulteta »Union« tokom godine su više puta posetili Berzu u želji da dođu do novih saznanja o principima i načinima funkcionisanja Berze, a predavanja o Berzi održavana su, po pozivu fakulteta i u njihovim prostorijama. Pored uobičajenih dvočasovnih prezentacija studentima Beogradske bankarske akademije, Beogradska berza je grupama od po 25 studenata u tri navrata održala dvodnevni kurs o Berzi.

Razvoj berzanskog trgovanja dovelo je i do razvoja projekta pod nazivom »Virtuelna učionica« koji ima za cilj da svim zainteresovanim fakultetima ponudi novi vid saradnje koji će studentima omogućiti virtuelno trgovanje preko interneta. Platforma "Virtuelna učionica-Beogradska berza" u prvoj fazi omogućava isključivo oblast trgovanja hartijama od vrednosti, a u narednim fazama razvoja projekta moguće su modifikacije prema potrebama obrazovnih institucija, u smislu omogućavanja praktične obuke i u segmentima uključenja hartija od vrednosti na tržišta Berze i informisanja (izrada kursne liste, statistike isl). Korisnici pomenutog projekta su Ekonomski fakultet Beograd, Ekonomski fakultet Kragujevac, FON, Beogradska bankarska akademija i Singidunum, pri čemu se na četiri fakulteta već odvija praktična nastava kroz ovaj projekat, dok će kod Beogradske bankarske akademije ista početi u prvoj polovini 2009.godine.

Novogodišnja proslava

Beogradska berza je organizovala novogodišnju proslavu za decu. Mališanima čiji su roditelji zaposleni u Komisiji za hartije od vrednosti, na Beogradskoj berzi i kod članova Berze organizovan je prigodan novogodišnji program uz neizbežne poklon-paketiće, slatkiše i slikanje sa Deda Mrazom.

PREDSEDNIK UPRAVNOG ODBORA
prof. dr Veroljub Dugalić

NAJVAŽNIJI DOGAĐAJI U 2008. GODINI

24. januar – ABN AMRO kupio licencu za BELEX15

29. februar – Održana prva prezentacija poslovanja Berze za sudije Višeg trgovinskog suda, sa posebnim osvrtom na mogućnosti prevara na finansijskom tržištu

14. april – Pušten je u rad sistema za daljinsko trgovanje – BELEXFIX

11. jun – Održan je prvi međunarodni Roadshow u Zagrebu

04. septembar – akcije prvog ZIF-a uključene u trgovanje na Berzi

01. oktobar - Nova verzija BELEX.info aplikacije puštena je u rad

03. oktobar – na internet prezentaciji Berze objavljen Kodeks korporativnog upravljanja Beogradske berze

07. oktobar – Promovisan novi Dow Jones STOXX indekse koji uključuje najlikvidnije akcije zemalja exYu

17. oktobar – Održan drugi međunarodni Roadshow berzi regiona u Beču

10. novembar – Prva domaća kompanija na Standard marketu – Alfa plam a.d. Vranje

13-14. novembar – Održana 7. međunarodna Konferencija Beogradske berze »UPGRADE IN BELGRADE Belgrade SuperMarket: One Stop, Learn All«

04. decembar - InterCapital Securities a.d. Beograd prvi market mejker na Beogradskoj berzi